

Võru linn tunnustab oma parimaid

23. veebruari õhtul Eesti Vabariigi 103. aasta-päevale pühendatud pidulikul vastuvõtu-aktusel kultuurimajas Kannel tunnustavad Võru linna Anti Allas ja linnavolikogu esimees Ülo Tulik linna silmapaistvamaid inimesi, asutusi ja organisatsioone.

COVID-19 pandeemiast tingitud kehtivate piirangute tõttu toimub tänavune sündmus väiksemas mahus, kuna vastuvõtt toimub ainult laureaatidele, esineb Anu Taul. Siiski saab sündmusest osa ka laiem publik.

23. veebruaril kell 18 on kõigil võimalus vastuvõttu otseülekande vahendusel jälgida. Otseülekande toimub Võru linna Facebooki kanalil.

Rahvaküsitluse tulemusena pälvits tiitli „Võro liina tego 2020“ Võru Gümnaasiumi valimine aasta kooliks ja Terevisiooni otseülekande koolist. Peale selle tunnustatakse veel tosinat eri valdkonna silmapaistvat esindajat või esindajaid.

Läinud aasta tegijad on kõik Võru linna tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna töötajad, kelle õule on pärast koroonapandeemia puhkemist langenud ennenägematult suur koormus. Aasta 2020 ettevõtte on rohkem kui veerandsaja-aastaste traditsioonidega, kaasaegseid raviteenuseid pakkuva Lõuna-Eesti Kliinik OÜ, aasta mittetulundusühing psüühilise

erivajadusega inimestele sotsiaalteenuseid osutav Lõuna-Eesti erihooldekeskuste keskus, aasta koostööpartner ligi sadat väga erilist ettevõtet ühendav Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus, aasta tervishoiu- ja sotsiaaltöötaja Lõuna-Eesti Haigla kauaaegne ravijuht Agnes Aart, aasta heategija oma põhitegevuse kõrvalt kohalikku elu-olu toetav soojusettevõtte Danpower Eesti AS, aasta lastesõbralik ettevõtte Võru Tarbijate Ühistu ning aasta kultuuri- ja haridusasutus mullu kevadel koroonavõitluse esireas olnud Võru Lasteaed Sõleke. Aasta sporditegelane on läinud aastal maailma rallitippude osalusel peetud Lõuna-Eesti ralli ja Võru linna tänavatel rallile registreerunud sajakonna auto paraadi korraldaja Gabriel Mürsepp, aasta kultuuritegelane igapäevaselt turismikorraldajana töötav, mullu suvel korraldatud võrukeelsete linnaekskursioonide seeria eestvedaja Ulvi Mustmaa, aasta noor Võru Kreutzwaldi Kooli õpilane, mitmekülgne Henri Vink ning aasta uus tulija Võru linna keskväljaku ääres endises tuletõrjemajas oma ukseid avanud uus söögikoht Pizza Olive.

Ulis Guth
Loe ka lk 2, 8 ja 9

Lõbus hommik Võru Gümnaasiumis – võidu tähistamine „Terevisiooni“ seltsis.

Fotod: Võru Gümnaasium

► Võro liina tego 2020 Võru Gümnaasiumi valimine aasta kooliks ja „Terevisiooni“ otseülekande koolist

Läinud aastal tegi nooruke Võru Gümnaasium ajalugu, pälvides üle-eestilisel konkursil žürii ja rahvahääletuse tulemusena aasta kooli tiitli.

Olles tegutsenud vaid viis aastat, on Võru linna ja kogu piirkonna arengus üliolulist rolli mängiv haridusasutus nappi ajaga inimeste teadvuses koha leidnud ühtehoidva pere, kaasaegse õpikeskkonna ja mitmekülgsete arenguvõimaluste ning innovaatilisuse ja originaalsete ideedega. Tänu Võru Gümnaasiumile saavad võimekad noored südamerahuga jätkata oma õpinguid kodukohas ega pea juba pärast põhikooli lõpetamist lahkuma suurtesse keskustesse.

Aasta kooli edu on kujundanud julged muusikalised ettevõtmised, mille seast väärib eraldi äramärkimist mullu Kandle lavalaudadel etendunud ja laineid löönud muusikaline etendus „Greasel“. Muhedat akadeemilist õhkkonda pakkuvas koolis tegutseb kõrgel tasemel muusikaline kollektiiv Luud, oma rahvatantsurühm nimega Hopser ja ilmub koolileht Dictum Factum. Suurt tähelepanu pööratakse õpilasfirmade arendamisele ja neile väljundite pakumisele. Iga õppeaasta alguses toimub fotoaktsioon – viimati jagati kõigile koolipere liikmetele punane süda ning kõigist klassidest tehti südamekujuline droonifoto.

Oma osa kooli eduloos oli ka kooli elusal maskotil – kass Johannesel, kes paraku kooli kõrge tähelepanu sãras mullu siit ilmast lahkus.

Aasta kooli tiitel tuli Võrru teisel katsel, kuna üleelmisel aastal jäi riigigümnaasiumide võrgustikku kuuluv Võru Gümnaasium Viljandi Gümnaasiumi järel teiseks. Koolipere rõõm saavutatule üle oli seda suurem.

„See on väga hea näide, kuidas pärast esimest katsetust ei tohi käega lüüa ja alla anda. Tuleb ühiselt pingutada ja siis tulevad ka tulemused. Arvan, et meie koolile aitas

Muusikaline kollektiiv Luud ETV otse-eetris.

tiitli tuua õpilaste, töötajate ja vilistlaste koostöö ning meie kooli suur sõpruskond. Minu isiklik arvamus on see, et oleme midagi enam kui kool. Võru Gümnaasium on kool, kus on ruumi nii loovusel ja ettevõtlikkusele kui ka süsteemsusel ja akadeemilisusel,” lausub kooli direktor Karmo Kurvits.

Lapsest saati koolidirektoriks saada unistanud Kurvitsa hinnangul andis aasta kooli konkurs suurepärase võimaluse kooliperel ühiselt peeglist vaadata ja seda peegelpilti loovalt ja lõbusas võtmes ka teistele näidata. Kuid sellega üllatused ja võimalused veel ei lõppenud.

Võidukarikas anti Võru Gümnaasiumile 30. oktoobri hommikul, mis algas õpilastele ja õpetajatele tavapäratult. Nimelt oli varahommikul end kooli sisse seadnud „Terevisiooni“ meeskond, et kanda üle aasta kooli tiitli üleandmine ja kogu saate vältel Võrus asuva Eesti parima kooli elu tutvustada. See oli suur üle-eestiline tunnustus kõigile, kes viimastel aastatel on erineval kombel kooli arengusse panustanud, ning vääriline tasu sihikindla pürgimuse eest.

Ja lõpetuseks: juba on kooliperele tutvustatud uut koolikassi, kelle nimeks sai Johannes II.

Võro Liina Tego 2020 hääletuse tulemused

(kokku 465 häält)

1.	Võru Gümnaasiumi valimine aasta kooliks ja „Terevisiooni“ otseülekande koolist	156 häält
2.	Vilja tänava rekonstrueerimine	95 häält
3.	Võru- ja eestikeelsete linnaekskursioonide sari	49 häält
4.	Suvinne linna turunduskampaania „Lähemal, kui sa arvad“ (Miami, Pariis ... Võrus)	41 häält
5.-6.	Lasteaia Päkapiikk hoone energiatõhususe parandamine ja Lõuna-Eesti ralli linnaparaad, kus osalesid maailma tipud	mõlemad 32 häält
7.	Lõuna-Eesti erihooldekeskuste keskuse peremajade valmimine	20 häält
8.	Kagu-Eesti esimese autonoomsel elektrivarustusel töötava tankla avamine	16 häält
9.	Kalmistu veevõtukohad	16 häält
10.	Keskonnateemaline koguperefestival „+Energia nädal“	3 häält
11.	Uus bussivõrk	2 häält
12.-14.	Carrestoration OÜ uue tootmishoone avamine, Keskväljaku ja Katariina allée kaunistamine ning Saagu Parem jõulubuss, „Rõõm toob rõõmu“	võrdselt 1 häält

Mitmeti eriline talv

Sixten Sild
abilinnaapea

Kohe-kohe tähistame Eestimaal 103 aastat tagasi meie esivanemate vere hinnaga välja võideldud vabariigi aastapäeva. Kunagi varem ei ole me pidanud seda tegema sellistes piiravates tingimustes nagu tänavu – me ei tohi tulla ühte suurde ruumi kokku, et seal seda tähtsat päeva üheskoos pidulikult tähistada. Põhjuseks on ülemaailmne viirusnakkus, millega oleme juba ligi aasta pidanud koos elama ning õnneks võib öelda, et oleme selle kooseluga nüüdseks juba harjunud. COVID-19 nakatumisnäitajad

on praegu kordades suuremad kui eelmisel kevadel, kuid oleme sellele vaatamata õppinud elama nii, et koolid ei ole kaugõppel, valdav osa teenindusettevõteteid saab oma tööd jätkata jne. Kõigil tuleb taluda teatud piiranguid, näiteks sageli kanda maski, aga oleme üldiselt aru saanud ja leppinud sellega, et need ebamugavused on mõistlik hind selle tegutsemisvabaduse eest, mis meil kõigele vaatamata praegu on.

Tulenevalt riigis kehtestatud piirangutest jääb praegu üksjagu ettevõtmisi ära, kuid suurem osa siiski toimub, aga uuedes vormides. Traditsiooniline Võru linnapea vastuvõtt Eesti Vabariigi 103. aastapäeva puhul toimub samuti teistsugusena kui oleme harjunud. Vastuvõtule on füüsiliselt kutsutud väga vähe osalejaid – peamiselt linna poolt tunnustatavad tublid tegijad, kellest on juttu ka käesolevas lehenumbri. Seevastu on kõigil huvilistel võimalik olla vastuvõtu jälgijateks, sest seda on võimalik vaadata veebiülekanne kaudu. Seega piirangute tingimustes ühest küljest justkui kärbitud üritus, kuid teisest küljest saab üritusest osa märksa rohkem inimesi kui tavapärase kultuurimaja saalitäis kutsutuid.

Tänavune talv oma lumerohkuse ja stabiilsete külmakraadidega rõõmustab kindlasti suuremat osa Eestimaa inimesi. Külma oskame me siinsetel laiuskraadidel võidelda, oleme selleks kohandanud oma eluasemeid ja soetanud sobivad riided, kuid pärast paljusid lume- ja külmavaeseid talvi saame nüüd täiel rinnal nautida erinevaid talverõõme – suusatamist, kelgutamist, uisutamist, tuubitamist ja palju muud. Karges talveilmas liikumisharrastusega tegelemine ei ole teadaolevalt veel ühtegi nakkuspuhangut tekitanud, seepärast tahaksin kõiki julgustada ilmataadi poolt pakutavaid võimalusi ja kaunist loodust nautima. Murdmaasuusatamiseks on väga head olud nii Kubijal kui Haanjas, mõlemas paigas leiavad endale sobiva nõlva ka kelgutajad. Mäesuusatamisvõimalused Kütiorus ei ole ilmselt veel kunagi olnud nii head kui tänavu, mil grupp Võru ettevõtjaid sellele keskusele uue hingamise sisse on puhunud. Linna külje all Veemäel saab tühiseda mäest alla lumetuubidega, linna keskvaljakul on väga populaarseks saanud vabatahtlike poolt rajatud liuväli. 10. veebruaril lükkas üks tubli vabatahtlik oma ATV-ga Tamula järve jääle lumest lahti raja pikemateks jalutuskäikudeks, mida päikesepaistelise ilmaga paljud inimesed kohe nautima tõttasid. Siinkohal kutsun kõiki liikumisharrastajaid üles ka ise sportimisvõimaluste loomisse ja hoidmisse panustama. Vähi, mida me kõik teha saame, on teiste töö austamine. Tamula järve jalutamisingil kihutas paraku juba järgmisel päeval pärast selle sisselükkamist üks auto, mille uljaspeast juht ilmselt arvas, et tegemist on just tema jaoks tehtud jäärajaga ...

Üks tore talvine tegevus on Võrus tänavu talvel veel väga popiks saanud – talisuplemine! Kohtan iga päev värsked ja rõõmsaid nägusid, kes päevas kord või lausa kaks jääaugus ennast karastamas käivad. Kubija järves on selleks olemas aeraatori abil alaliselt lahti hoitav jääauk, mis tundub selle kasutajate järgi hinnates olevat ammendamatu loodusliku energia allikas. Toimib kõige tõhusamalt külma talveiluga – soovitan soojalt!

Eelmise lehenumbri juhtkirjas mainis linnapea, et tänavu on Võru elanikel esimest korda võimalik näidata oma algatus- ja kaasamisvõimeid nn kaasava eelarve raames. Linnavalitsus kuulutab kaasava eelarve ideede konkursi välja veebruari lõpus ja ootab elavat osalemist. Projekti raames valitakse välja ja loodetavasti viiakse ka edukalt ellu üks või kaks linnaelanike ideed kogumaksumusega kuni 20 000 eurot, kuid kogu väljapakutavate ideede kogum ja nende toetuseks antav hääled on linnavalitsusele väga oluliseks indikaatoriks, kuhupoole oma tegutsemist suunata. Seepärast olgem aktiivsed oma huve esile tõstma ning kogukonnale kasulikke probleemilahendusi, atraktiivseid ja muud toreid välja pakkuma!

Ilusat vabariigi aastapäeva ja
jätkuvalt talverõõme meile kõigile!

VÕRU LINNA TUNNUSTUS

► Aasta 2020 tegijad – kõik Võru linna tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna töötajad

2020. aasta kevadel vallandunud koroonapandeemia pani kogu tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi proovile, sest senine igapäevatöö tuli peadpööritava kiirusega uue olukorraga kohandada. Nii langes kõigi tervishoiu- ja sotsiaaltöötajate õlule tohutult suur koormus ning nimetatud valdkondade töötajad on pidanud varasemast veelgi rohkem pingutama, ennast ületama ja pikki ning pingelisi tööpäevi taluma.

KOMMENTAARID ASJAOSALISTELT ENDILT:

Margit Kõivomägi, perearst:

Töökorralduse muutused on olnud paratamatud, vastavuses olukorra tõsiduse ja ohtlikkusega. COVID-19 pandeemia tõttu olime sunnitud tegema ka muutusi oma vastuvõtu reeglites ja korraldustes. Esmane oli üleminek kaugvastuvõttudele, mis oli uudne nii meedikutele kui ka patsientidele. Kohe tuli hakata tegelema ka IKV-de muretsemisega ning eelnevalt enam tuli olla ka patsientidele informatsiooni puhvriks, sest on väga sage olukord, kui meedias avaldatud informatsioon jääb inimesele ebaselgeks ja selgitusi küsitakse perearsti kabinetist.

SARS-CoV-2 viiruse poolt põhjustatud pandeemia ja raskekujulised COVID-19 haiguse juhtumid on mõjutanud kogu ühiskonda, muutes meie kõigi elukorraldust. Minule kui perearstile on olnud suureks väljakutseks, et kõigi patsientide tavapärase ning krooniliste haiguste ravi kannataks nii vähe kui võimalik. Tavainimesena on kindlasti olnud raske tütte, ema ja vanaemana, kuna alati tahaks ja sooviks koos perega rohkem aega veeta. Kuid siinkohal tulebki käituda väga tasakaalukalt, kuna mida vähem on erinevaid kontakte, seda rutem taastub tavalu. Mida rohkem erinevaid käitumissoovitusi eiratakse, seda pikemaks venib ühiskonna kui terviku pandeemiast väljumine. Minu sõnum on selge ja lihtne. Testime negatiivselt ja jääme positiivseks! Kõige lihtsam viis seda teha on võimalikult paljudel inimestel lasta end vaktsineerida ja sellega näidata, et hoolime üksteisest – kanname maske, hoiame füüsiliselt distantse ning suhtleme oma pere ja lähedastega palju, kuid läbi modernsete kanalite.

Heast rääkides – viimase aja kõige positiivsemaks ja kindlasti murranguliseks hetkeks pean Eestis vaktsineerimisega alustamist ja on ülim heameel tõdeda, et juba lähipäevadel saame lõpuks alustada ka meie kõige harvama tervise patsientide kaitsmisega.

Väga oluliseks tuleb pidada ka meditsiini-personali läbipõlemise vältimist, sest pandeemia tingimustes töötamine on inimestele vaimsalt väga kurnav. Aga kindlasti ei tohi ära unustada kõiki väga tublisid inimesi, kes hoolitsevad iga päev selle eest, et meie peredel oleks toit laual, kodu soe ja lapsed saaksid keerulistes tingimustes parima võimaliku koolihariduse.

Arvi Vask, Lõuna-Eesti Haigla juhatuse liige

Eriolukorra alguses tuli väga kiiresti tegeleda, et viirus haiglas levima ei pääseks.

Kriisiajal Lõuna-Eesti haiglasse appi tulnud Tartu ülikooli arstiteaduskonna tudengid hooldajatööd tegemas.

Foto: Ullis Guth

Oli palju ebaselgust ja hirme personali hulgas. Kõik pidid kiiresti õppima, kuidas uues olukorras toime tulla. Kiirelt oli vaja kehtestada suur hulk uusi reegleid ja neid töötajateni viia. Aasta lõpp üllatas personali haigestumisega ja paljude töötajate karantiini jäämisega. Ära jäi aastavahetuse pidu, mis on meil haiglas seni olnud väga populaarne ja oodatud.

Töö on olnud intensiivsem ja on tulnud ka nädalavahetustel rohkem tööasjadega tegeleda. Töökaaslastega ühiseid füüsilisi kontakte, kohtumisi ja koosolekuid on olnud vähe. Rohkem on suhtlemist elektrooniliste kanalite kaudu, mis paraku ei asenda silmast silma kohtumisi. Kriisis õpid oma inimesi paremini tundma ja saad teada, kellele saad lootust. Paljud olid valmis täiendavalt pingutama ja lisatööd tegema. Suur tänu neile selle eest! Koroonapandeemiast jagusaamiseks on ainult üks tee ja see on karjaimmuunsuse saavutamine. Immuunsus on saavutatav haiguse ühe või mitmekordse läbipõdemisega, mis võib paljudele meie hulgast lõppeda surmaga ja aastaid aega võtta, või vaktsineerimise teel. Vaktsiini defitsiit lõpeb peagi ja siis on ainuke soovitus inimestele, palun vaktsineerige ennast koroonaviiruse vastu.

Eve Ilisson, Võru linnavalitsuse sotsiaaltöösakonna juhataja

Kevadise COVID-19 laine ajal muutus meie töökorraldus oluliselt, sest kiiresti pidi kohanema täiesti uue ja tundmatu olukorraga. Täielikult kodukontoritesse varjumine meie osakonna puhul ei tulnud kõne alla, sest inimesed vajasisid reaalselt abi. Tegelikult kuu jooksul selles, et töötasime kogu eriolukorra kestel kõikidel päevadel, kaasa arvatud puhkepäevad ja pühad.

Kõige raskem oli taluda teadmatust, kus vaenlane justkui oli olemas, kuid ta ei olnud nähtav ja käega katsutav. Omajagu segadust

tekitas vastuolulist infot andev ja kontrollimatu meedia oma hirmsate piltide ja uudistega mujalt maailmast. Paratamatult tekkisid mõtted, et mis saab siis, kui meie väikese Võru linna tänavad hakkavad täituma kirstudega? Kuidas siis edasi töötada?

Üheks igapäevaseks tegevuseks oli sooja toidu jagamine linna lastele, kes seda eriolukorras vajasisid. Samuti võtsime vastu linna elanike abipalveid toidu ja ravimite koju toomiseks ning koostöös Nõõrimaa Tugikodu töötajatega tegelesime hädavajaliku kauba kojuviimisega. Samal ajal toimus tavapärase töö, kus võtsime vastu toetuste taotlusi, tegelesime toetuste menetlemisega ja kõigi muude probleemidega, millega sotsiaaltöösakond tavapäraselt tegeleb.

Üheks suurimaks muudatuseks, mis kehtib tänase päevani, on olnud viiruse leviku vähendamise eesmärgil sotsiaaltöösakonna suletud välisruks. Oleme andnud linna elanikele sõnumi, et soovime vältida asjatuid lähikontakte ja seetõttu teenindame inimesi suures osas telefonide ja e-posti teel. Vältides inimeste sihitut liikumist, kaitseme osakonna külastajaid ja samuti meie töötajaid.

Senistest kogemustest oleme kaasa saanud teadmisi, et enne ootamatutes olukordades tegutsemist tuleb leida aeg, et meeskonnaga olukorda analüüsida, kokku leppida ja jagada ülesanded ning alles siis tegutsema asuda. Eeltöö on väga vajalik selleks, et vältida tühja rapsimist, asjatut ajakulu ning valeinfo levikut.

Inimesed hakkavad pikalt kestnud pingelisest olukorrast väsima, kuid kahjuks tuleb elada selles olukorras edasi ning olla endiselt oma käitumises tähelepanelik ja hoolikas. Kutsume üles inimesi kandma maske, desinfitseerima käsi ja laskma ennast vaktsineerida. Elame edasi lootuses, et saabuv kevad leevendab oluliselt piiranguid ja suvi toob kergendust kõigile.

MÕTISKLUS

Suhtlemine riigiga ja taevariigiga

Hele Kulp
Seitsmenda Päeva
Adventistide
Koguduse pastor

Mõned päevad tagasi algas iga-aastane tuludeklaratsioonide esitamise aeg. Isegi kui muidu pole aasta läbi riigiga suhtlemiseks vajadust olnud, siis sel ajal tuleb võtta oma PIN1 ja PIN2 ja e-maksuametis asjad selgeks teha. Eriti suur tahtmine on dokumentide täitmisega varakult pihta hakata siis, kui sealt midagi saada on.

Kui aga arvutused enamakstud tulumaksu ei tööta ja pigem on karta riigile võlgu jäämist, ei kipu asjaajamistega väga kiiret olema.

Suhtlemine taevariigiga võib umbes samamoodi välja kukkuda: palvetamiseks pole kas üldse mitte tarvidust või tuleb tung palvetada just siis, kui ihaldatakse midagi saada. Kui paljud aga üldse peavad aru selle üle, et ollakse taeva ees võlgu ja need võlad vajavad klaarimist?

Ükskõik, kui suured on probleemid, alati on targem neile otsa vaadata kui pilk ära pöörata ja teha nägu, et kõik on korras. Mingisugused lahendused leiduvad ka kõige raskemas

olukorras võlgnikele. Tavaliselt kutsub maksumetki probleemseid kliente maha istuma ja väljapääsu otsima. Piibliraamatu lehekülgedel on Jumala kutse: „Tulge nüüd ja seletagem isekeskis.“

Suhtlemises on lahenduste võti. Ehkki riigiga suhtlemise puhul tundub palvekiri ehk avaldus külmalt ametlikuna, võib sellestki abi olla. Taevariigiga suheldes on palve aga palju enam kui formaalne pöördumine. See on perekondlik vestlus omade vahel. Jumal on saanud hätta sattunud inim perekonnas liikmeks ja hüvitanud tekkinud võla. Tasub võtta aega, et rääkida ja asjad korda saada.

VÕRU LINNA LEHT

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil
ulis.guth@voru.ee.

Väljaandja: Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ullis Guth
Tel: 512 0787

Teostaja: Ajakirjastus OÜ, info@ajakirjastus.ee
Tiraaž: 6900 eksemplari

Ajalehe järgmine number ilmub 25. märtsil.

KESKKONNAHOID

Võru linn kutsub kaasa mõtlema!

Viimane kalendriaasta on eriliselt näidanud, kui habras on tänane elukorraldus, ja sundinud kiirelt muutustega kohanema. Vajadust vähem või rohkem ekstreemsete olukordadega kohaneda on järjest enam oodata ka kliima muutumisest, mille üks juurpõhjustest on inimtegevus ja selle mõjud. Olgu põhjuse-tagajärje seostega kuidas on; keegi ei saa vastu vaielda, et väiksema keskkonnamõjuga säästlikum elamine on hea siht ja arengueesmärk.

Iga eesmärk vajab õnnestumiseks plaani. Nii nagu tormide puhuks on mõistlik varuda toiduaineid ja patareisid, saab erinevaid tulevikustenaariume läbi mängides elukorraldust „tulevikukindlamaks“ muuta.

Võru linnale on siin appi tulnud projekti +CityXChange (Horizon 2020) partnerid ja tööriistad, mille abil julget tulevikuvisiooni kavandada. Kuskilt tuleb pihta hakata ning eelmisel suvel toimunud +Energia nädala jätkuna korraldab Võru linnavalitsus 19.–20. veebruaril koos heade kohalike partneritega ideetalgud „Climathon – LOOME KOOS HOMSE VÕRU“.

Ideetalgud tuginevad rahvusvahelise Climathon formaadile, mille abil IT-maail-

mast tuntud *hackaton*-ide eeskujul kliimateemasid lahti häkitakse.

Võru on sihiks võtnud vanalinna, energiatõhusad hooned ja liikuvuse. Lisaks otsitakse lahendusi elurikkuse suurendamiseks, tugevate kogukondade tekkimiseks ja linna jätkusuutlikuks arenguks.

Keskonnateemaliste loometalgute ehk Climathoni märksõnadeks on Võru vanalinn ja selle tulevik; Võru linna hooned ja energia-tõhusus; keskkonnasõbralik transport ja liikuvus; kogukonnad ja elurikas linn; jätkusuutlik linna areng.

Üritusele ootame nii korteriühistute esindajaid, puitmajade omanikke, rattasõpru, kogukonna aktiviste jne ehk kõiki neid, kes soovivad, et Võru oleks keskkonnasõbralik ja puhas linn, kus on hubane elada.

Ainulaadne ideede maraton-loometalgud kestavad kokku kahel päeval 12 tundi ning mentorite abiga soovitakse laupäeva pärastlõunaks jõuda konkreetsete tegevuste/lahe-

päev ehk reede on planeeritud korraldada Zoomi vahendusel ja teine päev ehk laupäev toimub Võru Kesklinna Kooli ruumides. See-ga on võimalus kaasa rääkida kõigil, kes teemadest huvitatud, läbi veebipõhise kaasamise.

Euroopa Liidu liikmesriigid, sealhulgas Eesti, on otsustanud, et aastaks 2050 soovime olla kliimanutraalne majanduspiirkond. Siht on seatud, kuid detailides pole veel selge, kuidas sinna jõutakse. Teada on, et väga oluline osa järgmise EL-i eelarveperioodi investeringutest peaks minema nn roheliste teemade rahastamiseks. Kui võrdusmärgi saab panna kohalike kogukondade kestliku elu, energia-säästu, keskkonnasõbralikkuse ja COVID-19 mõjudest taastumise vahele, siis on raske kliimateemade häkkimise juures negatiivset leida.

Seega: mõttemütsid pähe ja 19.-20. veebruaril kaasa mõtlema!

Lisainfo ja registreerimine:
http://www.voru.ee/climathon

Siim Meeliste projektijuht

LOOME KOOS HOMSE VÕRU LINNA

19. VEEBRIUAR 2021 KELL 10-13
Zoom keskkonnas

20. VEEBRIUAR 2021 KELL 9-14.30
Vabaduse 12, Võru

Tule aita luua tuleviku lahendused Võru linna jaoks!

Keskonnateemalise loometalgu ehk Climathoni märksõnadeks on:

- Võru vanalinn ja selle tulevik
- Võru linna hooned ja energiatõhusus
- Keskkonnasõbralik transport ja liikuvus
- Kogukonnad ja elurikas linn
- Jätkusuutlik linna areng

Otsime lahendusi, mida me üheskoos saame ellu viia hakata, et vähendada CO2 jalajälge Võru linnas. Kohal on valdkonna eksperdid Tartu Regiooni Energiaagentuurist ja Rohetiigrist.

Vaata lisa ja registreeru Võru linna kodulehel www.voru.ee

Üritust korraldab Võru Linnavalitsus koostöös Tartu Regiooni Energiaagentuuri ja Võrumaa Arenduskeskusega.

LINLANE KÜSIB, VALITSUS VASTAB

Eeskujulikult hooldatud kõnnitee Kreutzwaldi 17 korteriühistu ees.

Foto: Ullis Guth

Kõnniteede hooldamisest ja lumekoristusest Võru linnas

Milline on Võru linna tänavate lumekoristuse plaan? Millised tänavad koristatakse kõige esimesena, millised viimasena ning kas on ka neid tänavaid, mis jäetakse lume alla?

Vastavalt seisunditasemetele on Võru linna tänavad kolmas seisunditase (põhitänavad nagu Jüri, Vabaduse, Kreutzwaldi, Räpina mnt, Pikk, Jaama, Luha, Männiku, Tartu, Tallinna mnt, Olevi tn jne) ja teine seisunditase (siia jäävad kõik majadevahelised ja vähem kasutatavad teed). Tänavaid hooldatakse vastavalt määrusele “Teeseisundinõuded”. Lume alla ei jäeta ühtegi tänavat. Lumekoristusplaanid koostame igal aastal enne hooaega ja täiendame jooksvalt vastavalt vajadusele (vastavalt bussiliiklusele ning sellele, kust ja kui palju on kusagilt lund ära veetud).

Kinnistuomanikele on määratud täpne kellaeg nii nädala sees kui ka nädalavahetusel, mis ajaks peab olema kinnistuga külgnev kõnnitee puhastatud lumest ning tehtud selle libeduse tõrje. Kas ka linna teede kohta on määratud aeg, millal on kohustus vabastada kõik teed lumest?

Tänavate lumekoristus käib vastavalt seisunditaseme nõuetele.

- Väljavõtte määrusest:
- Tee omanik peab tagama nõutava seisunditaseme kehtivusaja järgmiselt:
- 1) kiirteel ja 4. seisunditasemega teel – kogu ööpäeva jooksul kõigil nädalapäevadel;
 - 2) 3. seisunditasemega teel – kõigil nädalapäevadel kell 6.00–22.00. Muul ajal on lubatud 2. seisunditase;
 - 3) 2. seisunditasemega teel – kõigil nädalapäevadel kell 7.00–21.00. Muul ajal on lubatud 1. seisunditase.

Siinkohal tuletame meelde, et kui tänavate lahtilükkamisega on probleeme, palume helistada linnamajanduse osakonna juhataja asetäitjale Risto Aimile, tel 5347 4332. Võib juhtuda, et kui mehed on väljas olnud järjest kolm ööd, võib kogemata jääda mõni kõnnitee või ülekäigurada kahe silma vahele. Olukorras, kui mitu päeva on sadanud lund ja järgneval päeval ei saja, teostavad saamehed järelekoristust ehk ajavad laiemaks sõiduteid, kaevavad välja hüdrante, käivad üle kõik ülekäigurajad, puhastavad märgid ja veavad linnast lund minema.

Kas tänu eelnevate aastate lumevaesusele on tehtud kärpeid lumekoristamise eelarves ning kas see mõjutab kuidagi hetkelist tööd? Kui suur on hetkel masinapark, mis Võru linna teid lumest vabastab? Kas appi on rakendatud ka lisajõude?

Võru linnavalitsus on sõlminud tänavate hool-duse lepingu 2017. aastal kestusega 2023. aastani RoadWest OÜ-ga. Ühtegi kärbet ei ole tehtud. Töömehi on ühes vahetuses seitse ja sama palju on ka masinaid. Lisaks on veel kolm autot lume ära-veoks ning laadur. Ehk igapäevaselt hooldab Võru linna tänavaid seitse meest ja vajadusel lisaks veel neli meest.

Kui olukord läheb väga kriitiliseks, siis linn on valmis kaasama lisajõudu teistelt ettevõtjalt ning leidma reservfondist lisavahendeid. Praegu-ne olukord veel nii kriitiline ei olnud. Lõpuks on see ikkagi maksumaksja raha ja kõik lisakulutused tulevad millegi arvelt.

Hinnanguliselt kui palju lund on praeguse seisuga linnatänavatelt ära veetud? Kuhu lumi kogutakse?

Hinnanguliselt on linna tänavatelt ära viidud ca 6500 m³ lund. Lumi viiakse Roosisaare autoparkla serva.

Kas ja kui palju on Võru linnavalitsusele täna-vu laekunud linnarahva poolt kaebusi seoses tänavate korrashoiuga nii linna kui ka kinnistu-omanike osas (libedusetõrje, lumeliikkamine)?

Kaebusi ja tähelepanekuid tehakse ikka. Suu-rem osa kaebusi tuleb hooldamata kõnniteede kohta, mis on käsitletavad puhastusalana (kinnistuga piirnevad kõnniteed, mida hooldavad kinnistuomanikud). Ületamatuid erimeelsusi pole olnud ja probleemsed kohad leiavad lahenduse. Tänavahooldajate jaoks on väga suureks mureks tänavate serva jäetud pikaks ajaks parkivad autod ja liiklusmärkide eiramine (näiteks Koidula tn 6 majaesine, kus pargitakse keelumärkide alla ja sahk lihtsalt ei mahu kahele poole pargitud autode vahelt läbi).

Hinnanguliselt kui suur on ühel hooajal Võru linna kulu lumekoristusele? Võimalusel võib eraldi välja tuua nii lumerikka kui ka lumevaese talve.

Oleme sõlminud lepingu aastateks 2017–2023 ja tegemist on tervikplepinguga, aasta kogu-maksumus on 384 000 eurot, mis sisaldab kogu tee hooldusega seonduvat (näiteks tänavate pühki-mine, sahkamine, aukude remont, 5000 m² katete vahetust jpm). Sisuliselt maksame ka valmisoleku eest, et meil oleks see teenus erinevate ilmaolude-ga kättesaadav ning tööjõud ja masinad oleks iga hetk võtta. Tõenäoliselt lumerikkal talvel mak-sab ettevõtte peale, aga kogu hankeperioodi vältel kulud tasanduvad.

LINNAVALITSUSE KOMMENTAAR KÖNNITEEDE HOOLDUSE TULEVIKU KOHTA:

Praegu hooldab linn kõnniteid 30 km ulatuses, kinnistuomanike hooldada on 17 km kõnniteid. Aasta-aastalt oleme kinnistuomanikelt mahtu vähemaks võtnud, nt Vilja tn, Räpina mnt. Oleme sihilikult projekteerinud ja ehitanud uusi kõnniteid nii, et need oleks masinatega hooldatavad.

Täna kehtiva heakorraeeskirja kohaselt on Võru linnas teega külgneva maatüki omanik kohustatud korraldama sõidutee ja tema kinnisasja vahel asuva kõnnitee koristuse, sealhulgas lume ja libeduse tõrje, tasemel, mis võimaldab kõnniteel ohutult liigelda.

Mööname, et kinnistute omanike kohustus kõnni-teid puhastada reaalsuses kvaliteetselt ei toimi. Seal on väga mitmeid põhjuseid (elanikkonna vanuseline koosseis, tühi kinnisvara, mittetoimivad ühised jne). Selles süsteemis on vajakajäämisi ning muudatusi on vaja teha. Linnavalitsuses on olnud sellekohaseid koosolekuid, kus on arutletud, kuidas oleks mõistlik ja otstarbekas selle teemaga edasi minna. Uuest hooajast soovitakse Võru linnas kõnniteede hooldust muuta.

Aru tuleb aga saada sellest, et kõikide linna kõnniteede hooldust teenusena linnal sisse osta ja kinni maksta on väga kulukas. Meil oleks lihtne tellida selline teenus nagu praegu tänavahooldusega on, aga see maksaks ca 100 000–150 000 eurot. Lõpuks maksab teenuse ikka kinni maksumaksja ning eel-arvevahendid tuleb leida millegi muu arvelt. Näiteks jääks remontimata mõni sõidutee, ei saaks teha inves-teeringuid lasteaedadesse, koolidesse jne.

Sellise teenuse sisseostmisel tuleb ka arvestada, et samal ajahetkel tuleb teenust pakkuda korraga igal pool, mis eeldaks mitmeid masinühikuid ja ka inimtööjõudu, et hooldada kõik linna kõnniteed ära lühikese ajaga. (Nt paari tunni jooksul enne tööpäeva algust peavad kõik teed saama puhtaks, muidu sõtkutakse kinni, samuti võib terve päeva vältel sadada jäävihma jne). Valmisolek peaks olema igal ajal olemas, ka siis, kui näiteks lund ei saja, see teebki sellise süsteemi kalliks. (Sõiduteede hooldusel maksame me ettevõttele kinni ka valmisoleku).

Samas on kitsaskohaks ka näiteks vanalinna kõnni-teed, kus enamik teid ei ole laiad, on väljaulatuvaid treppe jne, neid kohti on keeruline masinatega hool-dada ning see nõuab ka palju eraldi inimtööjõudu.

Võru linn püüab leida intelligentseid lahendusi, kuidas muudatusi sisse viia. Näiteks on meil plaanis valida välja kesklinna kõnniteed, kus käib valdav osa inimestest teenuseid saamas, ning nende põhitäna-vate hooldus võta üldise hoolduse alla. Me oleme sihilikult projekteerinud ja ehitanud uusi kõnniteid nii, et need oleks masinatega hooldatavad. Me pöördume eramupiirkondade elanike poole, et nad organiseeruksid. Sellisel juhul on linn valmis otsima võimalusi, et toetada näiteks tehnika soetamist või näiteks konkreetselt tehtud töö eest aidata piirkonna elanikel tasuda. Võtame initsiatiivi, leidmaks kogu-konnas neid lahendusi, kus me ei peaks maksma valmisoleku tasu ning samas oleks tagatud ühtlane kvaliteet. Püüame jagada kulud maksumaksja ja kinnistuomanike vahel.

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru linnavolikogu istung 20. jaanuaril

Võru linna 2021. aasta eelarve

Võeti vastu linna 2021. aasta eelarve, mille maht on 27,7 miljonit eurot. Eelarvesse pole veel arvestatud riigieelarve toetusfondi sotsiaalhoolekande eraldisi, mis on u 0,7 miljonit eurot. Tulude eelarve on kokku 18,5 miljonit eurot, kulude eelarve 16,7 miljonit eurot ning põhivarade soetuse (sh osaluste soetus) eelarve 9,2 miljonit eurot.

2021. aasta peamised eesmärgid

- Aktiivne, atraktiivne ja lastesõbralik linn läbi erinevate vabaaja- ja sportimisvõimaluste parandamise. Tehakse ettevalmistustöid Kubija spordikeskuse uue hoone ja Kesklinna kooli spordihoone rajamiseks, viiakse lõpule Järve Kooli projekteerimine ja alustatakse ehitustöödega, projekteeritakse lasteaia Punamütsike uus hoone ja esitatakse rahastamise taotlus, jätkuvalt arendatakse sporditaristut.
- Korras taristuga linn – Jaama tänava ja Vabaduse tn silla kapitaalne rekonstrueerimine ja ulatuslik vee-, sademevee- ja kanalisatsioonitrassee rekonstrueerimine ja rajamine ning koos nendega tänavate korrastamine.
- Avalike teenuste kvaliteedi ja üldise konkurentsivõime tõstmine – esmatasandi tervisekeskuse ehitus.
- Investeeringuteks kaasab linn EL toetusvahendeid ja kasutab ka laenu. Investeeringute kogumaht on planeeritud eelarves 9 343 462 eurot, sellest toetusega finantseeritakse 4 765 265 euro ulatuses investeeringuid.

Loa andmine kohustuste võtmiseks
Elamupiirkonna arendamiseks otsustati omandada Keskkonnaministeeriumilt järgnevad kinnisasjad Võru linnas: Taara tn 2 (pindala 1564 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 13 000 eurot, Taara tn 4 (pindala 1510 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 12 350 eurot, Taara tn 6 (pindala 1499 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 12 350 eurot, Taara tn 8 (pindala 1246 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 10 400 eurot, Taara tn 10 (pindala 1308 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 11 050 eurot, Taara tn 8a (pindala 2185 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 15 600 eurot, Kalmuse tn 8b (pindala 1419 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 11 700 eurot ja Kalmuse tn 8c (pindala 1308 m², sihtotstarve 100% elamumaa) maksumusega 11 050 eurot.
Kinnisasjade eest tasutakse kokku 97 500 eurot, mis on 65% maa harilikust väärtusest.
Linna eesmärk on pakkuda uusi elamukrunte just noortele peredele, et nad rajaksid kodu Võru linna ja kasvataksid siin oma lapsi. Toetusmeetme korra tingimused on välja töötamisel.

Võru Linnavalitsuse struktuur ja teenistujate koosseis
Muudeti Võru Linnavalitsuse struktuuri ja teenistujate koosseisu. Sotsiaaltöö osakonnas luuakse juurde kaks projektidega seotud tähtajalist töökohta: koduteenuse töötaja (01.03.2021–31.10.2022, projekt “Vaimse

tervise häiretega eakatele suunatud hoolekandeteenuste arendamine Võrumaal”) ja juhtumikorraldaja (01.03.2021–28.02.2023, projekt “Vunki mano, Võru noored”). Linnamajanduse osakonnas muudeti ehitusspetsialisti ametikoht ehitusnõuniku ametikohaks ning maanõuniku ametikohast loodi projektijuhi töökoht, osakonda luuakse juurde üks ehitusnõuniku ametikoht. Kokku on 1. märtsist 2021 linnavalitsuses 63 teenistusk kohta.

Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni kontrollimiste tulemuse kinnitamine
Kinnitati Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni 21. detsembri 2020. aasta akt nr 2 (Taristuhaldus OÜ 2019. aasta majandustegevuse kontrollimine).

Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni 2021. aasta kontrollimiste tööplaan
Kinnitati Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni 2021. aasta kontrollimiste tööplaan järgmiselt: Võru Jäätmekeskus MTÜ 2020. aasta Võru linna poolt eraldatud rahaliste vahendite shipärase kasutamise kontrollimine (märts–aprill), Võru linna 2020. aasta konsolideeritud majandusaasta aruande läbivaatamine, aruande koostamine (mai–juuni) ning huvide deklaratsioonide kontrollimine (juuni).

Võru linnavalitsuse istungitel

Puuetega inimeste organisatsioonidele tegevustoetuse andmine
Kinnitati Võru linna 2021. aasta eelarvest eraldatavad toetused puuetega inimeste organisatsioonidele, kokku summas 29 710 eurot.

Sotsiaaltöölalase tegevustoetuse andmine
Kinnitati Võru linna 2021. aasta eelarvest antavad sotsiaaltöölalased tegevustoetused ühingu-tele ja organisatsioonidele, kokku summas 66 292 eurot.

Teenuse hinna kehtestamine
Kehtestati Tartu tn 25 (IV korruse konverentsisaal) ruumile kasutuse hinnad alates 10. veebruarist 2021 järgmiselt: esimene tund 20 eurot; iga järgmine järjestikune tund 6 eurot 40 senti; terve päev 64 eurot; iga järgmine järjestikune päev 26 eurot 50 senti.

Enampakkumise korraldamine ruumide rentimiseks
Otsustati korraldada kirjalik enampakkumine linnavara, asukohaga Võru Tartu tn 25 II korrus, üldpindalaga 123,3 m² üürile andmiseks alghinnaga 2,24 eurot/ m².

Projekteerimistingimuste andmiseks avaliku menetluse algatamine
Algatati Taara tn 5 kinnistule üksik-elamu püstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetlus.

Ehituslubade väljastamine
Väljastati ehitusluba külmavee-, sademevee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamiseks asukohtadega Põllu tänav T2, Põllu tn 1m, Pikk tn 6c, Lühike tn 6a, Põllu tn 1, Põllu tn 1j, Pikk tänav, Põllu tn 9a, Lühike tänav T1, Pikk tn 6a, Pikk tn 6b, Jaama tänav, Sinika tänav T1, Põllu tn 12a, Piiri tänav T4, Põllu tn 1f, Rooa tänav, Koreli oja V5, Põllu tänav T1, ehitusluba külmavee- ja sademeveetorustike ehitamiseks asukohtadega Aida tänav T1, Soo tänav T1, Jaama tänav, Muraka tänav T1, Raudtee tn 13, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi tänav, ehitusluba külmavee-, sademevee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamiseks asukohtadega Koreli tn 26, Luha tn 22, Luha tn 27, Olevi tn 36, Koreli tn 24, Loo tn 3, Koreli tn 21, Koreli tn 77a, Koreli tn 49, Piiri tn 20, Jüri tänav, Koreli tänav T1, Piiri tänav T1, Olevi tn 34, Loo tn 5, Lille tänav T1, Piiri tänav T3, Olevi tn 38, Olevi tn 34a, Luha tn 25, Olevi tn 32, Olevi tn 36a, Koreli tn 19, Olevi tn 31, Koreli tn 34, Koreli tn 25, Koreli tn 27, Luha tn 24, Olevi tänav T1, Luha tn 29, Lille tn 13, Olevi tn 30, Koreli tn 61, Koreli tn 67a, Olevi tn 28a, Luha tänav T2, Piiri tänav T2, Loo tn 8, Koreli tn 17, Loo tänav T1, Niidu tänav T1, Piiri tänav T4, Koreli tn 79a, Koreli tn 55, Olevi tn 29, Olevi tn 28, Koreli tn 11, Loo tn 6, Koreli tn 28, Piiri tn 28, Koreli tn 28a, Jüri tn 77, Loo tn 4, Piiri tn 32, Jüri tn 81, Piiri tn 50, Koreli

tn 41, Piiri tn 24, Koreli tänav T2, ehitusluba kaugküttetorustiku ümberehitamiseks asukohtadega Koreli tn 81, Koreli tn 28a, Jüri tn 77, Jüri tn 73, Jüri tn 71, Olevi tn 30, Olevi tn 28a, Koreli tn 22 / Piiri tn 30, Luha tn 10, Luha tn 13, Jüri tn 79, Lille tn 15, Loo tn 5, Olevi tn 36, Olevi tn 34a, Olevi tn 23, Luha tn 21, Koreli tn 28, Olevi tn 27, Luha tn 29, Luha tn 12, Lille tänav T1, Jüri tn 81, Olevi tn 32, Koreli tn 26, Luha tn 27, Luha tn 25, Luha tänav T2, Koreli tänav T1, Jüri tänav, Luha tänav T1, Lille tn 13, Jüri tn 80, Olevi tn 38, Olevi tänav T1, Olevi tn 33, Olevi tn 36a, Olevi tn 31, Luha tn 23, Koreli tn 24 ning kaugküttetorustiku ümberehitamiseks asukohtadega Vabaduse tn 6, Lembitu tn 3, Lembitu tn 5, Vabaduse tn 8, Lembitu tn 2b, Lembitu tänav T1, Lembitu tn 6, Lembitu tn 2a, Lembitu tn 4, Mäe tn 4, Lembitu tn 2, Vabaduse tänav T1, Mäe tänav T1 ja Lembitu tn 1.

Kasutuslubade väljastamine
Väljastati kasutusluba kaksikelamule asukohaga Mündi tn 15, kasutusluba külmaveetorustikule ja reoveetorustikule asukohtadega Liitva tänav T1, Jüri tänav, Kivi tänav T4, Liitva tn 1b, Liitva tn 15b, Liitva tn 17b, Liitva tn 21, Liitva tn 29a, Liitva tn 31a, Liitva tn 33a, Liitva tn 37, Liitva tn 41, Liitva tn 19, Ringtee 10, Kivi tänav T2, Kivi tn 20a, Kivi tn 26 ja Jüri tn 47, kasutusluba laiendatud ja ümberehitatud lasteaiahoonele asukohaga Vabaduse tn 15a, kasutusluba korterelamule asukohaga Katariina allee 6 ning kasutusluba vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamisele asukohtadega Ringtee 5, Tallinna mnt 15, 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee L1.

2021. aasta hankeplaan
Kinnitati 2021. aasta hankeplaan.

Ürituse kooskõlastamine ja pargi sulgemine
Füüsilisest isikust ettevõtjale Sirle Sillastele anti nõusolek avaliku ürituse “Võru laat” korraldamiseks 26. veebruaril 2021 kell 9–15. Kesklinna park suletakse ürituse läbiviimiseks kell 6–17.

Võru linna 2021. aasta eelarvest kultuuri-, spordi- ja noorsootöölalaste toetuste andmine
Kinnitati Võru linna eelarvest antavad kultuuri-, spordi- ja noorsootöölalased toetused 2021. aastaks. MTÜ-de tegevustoetusteks antakse kokku 74 450 eurot, ürituste toetusteks 65 775 eurot ning noorsootöö ja huvitegevuse toetusteks 136 565 eurot.

Haridusasutuste poolt osutatavate teenuste hinnad
Kehtestati tagasiulatuvalt alates 1. veebruarist 2021 Võru linnavalitsuse hallatavate haridusasutuste poolt osutatavate teenuste hinnad.

Riigihangete korraldamine
Otsustati korraldada riigihange “Rannavalve teenus 2021–2023” ning riigihange “Võru linna eelarve koostamise ja kasutamise jälgimise tarkvara hankimine”.

Toetuse andmine
Võru linna eelarvest otsustati eraldada 2021. aastaks tegevuse toetust sihtasutusele Võrumaa Arenduskeskus 37 917 eurot ja Võru Turismiinfokeskusele 5550 eurot.

Kinnisasjade piiride muutmine
Kose tee 1f ja Kose tee 3 kinnisasjade piirid muudetakse vastavalt maakorralduskavale.

Lepingu sõlmimine tehnorajatise püstitamiseks riigimaale
Otsustati sõlmida isikliku kasutusõiguse leping tehnorajatise (tehislume tootmise torustik ja pumpla) ehitamiseks ja talumiseks katastriüksusele Kubija järv.

Volituse andmine riigihangete korraldamiseks
Aktsiaielselti Võru Vesi volitati korraldama hankija nimel järgnevaid riigihankeid: “Võru linnas vee-, kanalisatsiooni- ja kaugkütterajatiste ning teede ehitustööd” ja “Võru linnas vee-, kanalisatsiooni- ja kaugkütterajatiste ning teede ehitustööde omanikujärevalve teenus”.

Projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetluse algatamine
Algatati Madara tn 16 kinnistule üksikelamupüstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetlus.

TASUB TEADA

Võru linn alustab elanike otsese kaasamisega eelarve protsessi

Tänavu sügisel alustab Võru linn esimest korda kaasava eelarve protsessi, mille raames saavad kõik linlased esitada ideid linna elu edendamiseks.

„Oleme linnavalitsusena alati püüdnud maksimaalselt arvestada kogukonna arvamuse ning initsiatiividega, kuid kindlasti annab kaasava eelarve protsess lisaks täiendavat teadmist sellest, mis linnarahval südamel on. See omakorda aitab tulevaste aastate plaane paremini sättida,“ sõnas linnapea Anti Allas.

2021. aastal on volikogu kinnitanud kaasava eelarve mahuks 20 000 eurot.

Kaasava eelarve protsessi alustatakse ideekorjega. „Kõikidel linnakodanikel on õigus pakkuda välja idee, mis tema hinnangul oleks tarvis linnaruumis teha või kuidas kaasava eelarve raha muul moel kasutada. Arvestama peab idee pakkumisel, et huvitatud isikute ring oleks võimalikult suur, kuid võib välja pakkuda ka väikese huvigrupi idee, mis just nendele inimestele väga oluline on,“ selgitas linnapea. Idee lahendus peab olema kasutatav avalikult ja tasuta. Kindlasti saab idee rohkem hääli, kui on lisatud piisavalt illustratiivset materjali fotode ja jooniste kujul.

Oluline on ka idee teostatavus ja eelarve. Eldame, et idee on võimalik ellu viia hiljemalt 2022. aasta lõpuks. Projekti eelarve võib ületada 20 000 eurot juhul, kui esitajal on olemas kaasrahastajad. Eelarve peaks olema esitatud võimalikult detailselt, et otsustajad saaks veendumuse vahendite piisavusest.

Ideid saab esitada ajavahemikul 22. veebruar kuni 31. märts. Idee esitamiseks tuleb täita kaasava eelarve vorm, mis on kättesaadav Võru linna veebilehelt ja linnavalitsuse infosaalist.

Esitatud ideedele korraldame hääletuse, hääletamine toimub ajavahemikul 19. aprill kuni 2. mai. Hääletada saavad kõik vähemalt 16-aastased linnakodanikud, kes identifitseeritakse. Hääletamine toimub elektrooniliselt Võru linna veebilehel www.voru.ee. Neile, kellel

TEGEVUSTE AJAKAVA:
IDEEDE ESITAMINE
22. veebruar - 31. märts
IDEEDE VASTAVUSE KONTROLLIMINE
1. aprill - 18. aprill
HÄÄLETAMINE
19. aprill - 2. mai

pole võimalust hääletada kodus, luuakse Võru linnavalitsuse infosaalis toetavad tingimused. Kaasa tuleb võtta ID-kaart. Ootame aktiivset ja loovat osalemist!

Marianne Mett
avalike suhete spetsialist

Infoks lapsevanemale, kelle laps läheb sügisel esimesse klassi

Võru linnavalitsus ootab vanematelt, kelle laps läheb sügisel esimesse klassi, taotlust lapsele elukohajärgse munitsipaalkooli määramiseks. Kõigile rahvastikuregistri andmetel Võru linnas elavatele lastele on tagatud koolikoht ühes munitsipaalkoolis – Võru Kesklinna Koolis või Võru Kreutzwaldi Koolis.

Lapsevanem esitab lapsele kooli määramise taotluse 1. märtsiks Võru linnavalitsusse. Taotluse saab esitada elektrooniliselt või paber-kandjal. Taotluse esitamisel teavitage haridusnõunikku lapse erivajadusest, et saaksime teha eeltööd lapsele parimate võimaluste tagamiseks koolis. Linnavalitsuse komisjon vaatab laekunud taotlused läbi ja määrab lapsele kooli. Komisjon lähtub lapsele kooli määramisel võimalusel vanema soovist. Kui ühte kooli on soovijaid rohkem kui koolis on kohti, lähtutakse lapse elukoha kaugusest soovitud koolist. Seejuures määratakse esmajärjekorras elukohajärgne kool lastele, kelle enda ja vähemalt ühe lapsevanema elukoha aadressiks on rahvastikuregistri andmetel olnud viimase aasta jooksul katkematu Võru linn. Nende hulgast eelistatakse lapsi, kelle sama pere teised lapsed õpivad või kelle vähemalt üks lapsevanem töötab samas koolis. Õigeaegselt taotluse esitamata jätnud lapsevanemate laste jaoks on elukohajärgseks kooliks kool, kus on vabu kohti.

Hiljemalt 1. aprillil avalikustatakse laste nimekirjad koolide kaup linna veebilehel (kui vanem annab selleks nõusoleku) ning info saadetakse vanemale meile.

31. maiks esitab vanem lapsele määratud kooli taotluse ja dokumendid (foto 3x4, väljavõte tervisekaardist, koolivalmiduskaart, lapse ja vanema isikut tõendava dokumendi koopia).

Kui Võru linna sissekirjutusega pere soovib last panna mujale kooli, suhtleb ta ise soovitud kooliga ning teavitab koolivalikust Võru linnavalitsuse haridusnõunikku. Teiste omavalitsuste lapsed saavad Võru linna kooli koha vabade kohtade olemasolul. Vabad kohad selguvad 1. juuniks.

1. septembril 2021 peavad kooli minema lapsed, kes on sündinud ajavahemikus 1. oktoober 2013 kuni 30. september 2014. Kui laps ei ole saavutanud koolivalmidust, võib ta koolivälise nõustamis-meeskonna soovitusel alusel minna kooli ühe õppeaasta võrra hiljem. Selleks esitab vanem taotluse Rajaleidjasse. Kui vanem soovib last varem kooli panna, tuleb küsida lasteaia või Rajaleidjast lapse koolivalmiduse hindamist. Lasteaed või Rajaleidja komisjon annab soovitus kooli minemiseks. Seejärel tuleb lapsevanemal enne 1. maid teavitada linnavalitsust lapse kooli panemise soovist.

Elukohajärgsesse munitsipaalkooli määramise tingimused ja kord, taotluse blankett ning e-taotlus on leitavad Võru linna veebilehel <http://www.voru.ee/et/tt-kooli-maaramine>.

Alates 1. augustist saab esitada taotluse linnavalitsuse sotsiaalosa-konda ranitsatoetuse saamiseks. Täpsem info ja kontakt ranitsatoetuse taotlemise kohta on leitav Võru linna veebilehel <http://www.voru.ee/et/tt-kooli-maaramine>.

ARENDUSTEGEVUS

AS Võru Vesi kontor aadressil Ringtee 10. Foto: AS Võru Vesi

AS Võru Vesi otsib reovee-settele laiemat kasutust

Eelmise aasta lõpus valmis Eesti Maaülikooli ja Tartu Ülikooli teadlaste poolt koostatud reoveesette tootestamise uuring. Selle käigus püüti leida seletust, mis põhjustel ei ole reoveesetekomposti seni tootena sertifitseeritud ja millistel tingimustel saaks seda teha. Lisaks uuriti kuidas saaks settekäitlusmeetodid sertifitseerimise kontekstis kasutusele võtta ning milliseid tegevusi vee-ettevõtte sette käitlemisel tegema

peaks, et saavutada oma settele toote staatus.

Uuringu tulemusena anti vee-ettevõtetele rida soovitusi, mida peab arvestama ja järgima, et läbida edukalt toote sertifitseerimine. Ettevõtte peavad reoveesette väljakute rajamisel pöörama tähelepanu sademeveesüsteemidele ning vältima peab nende ummistusi. Ettevõtte peavad koostama enesekontrolli-plaanid. Lisaks eeltoodule peaks ette-

võtted soetama komposteerimiseks vajaliku eritehnika ja ehitama komposteerimiseks vajalikud ehitised. Uuringus valmis juhendmaterjal reoveesette komposti sertifitseerimiseks.

Uuringu üheks osaks oli ka setteproovidest osaline ravimijääkide analüüs. Uuring selgitas välja, et enamiku ravimijääkide ja orgaaniliste mikroaastainete sisaldused reovees on väga väikesed. Reoveesette komposteerimise käigus teatud ravimid

lagunevad. Uuringu analüüsitud muste põhjal võib arvata, et olmereoveesete pigem ei ole antibiootikumijääkide keskkonda sattumise allikas.

Uuring kinnitas, et kompostide kui orgaaniliste põlluväetiste kasutamine taimekasvatuses oleks heaks alternatiivseks toitainete allikaks põllutaimedele. Kompostid sisaldavad nii taimede kasvuks vajalikke makrotoitelemente (N,P,K,S) kui ka mikroelemente (Mg jt). Lisaks väetusomadustele parandavad kompostid ka mulla füüsikalisi omadusi, mis väljendub mulla paremas struktuuris ning suurendab ka mulla huumuse-sisaldust.

„Uuring kinnitab veelkord, et ressursside tõhus haldamine, alates ammutamisest kuni jäätmekäitluse ja taaskasutamiseni, vähendab mõju keskkonnale ja aitab kokku hoida kulusid,“ sõnas AS-i Võru Vesi juhatuse liige Juri Gotmans.

AS Võru Vesi jätkab komposti sertifitseerimiseks vajalike ettevalmistavate tegevuste elluviimist. Aastatel 2021–2022 plaanib ettevõtte Võru reoveepuhasti juurdeehituse käigus täiustada reoveesette komposteerimise tehnoloogiat.

AS Võru Vesi

HUVITAV TEADA

Eesti Pandipakend suunas Võrumaalt taaskasutusse 7,2 miljonit pakendit

Eesti Pandipakend kogus kokku ja suunas taaskasutusse eelmisel aastal üle 266 miljoni ühekordse kasutusega pandimärgiga joogipakendi. Hoolimata pandeemiast tingitud piirangutest ja ära jäänud suurüritustest ületab eelmise aasta rekordiline tagastus kõiki varasemaid aastaid. Võru maakonnast suunati taaskasutusse 7,2 miljonit pakendit.

Kui 2019. aastal suunas EPP taaskasutusse 250 miljonit pandipakendit, siis eelmisel aastal kasvas see number 6,3% ehk 266,6 miljoni pakendini.

Võru maakonnast suunati eelmisel aastal taaskasutusse 7,2 miljonit pandipakendit, mis on 700 tuhande võrra rohkem kui aasta varem. Maakonna ühe elaniku kohta tagastati keskmiselt 205 pakendit.

Fakt, et eelmisel aastal koguti kokku ja suunati taaskasutusse kümnest Eestis müüdud pandipakendist enam kui üheksa, näitab pandisüsteemi vaieldamatult positiivset mõju keskkonnale. Pandiettevõtjate poolt eelmisel aastal turule pandud tagatisrahaga joogipakendite ringlusevõtu määrad täitis Eesti Pandipakend järgmises mahus: plastpakendid 90%, metallpakendid 95% ja klaaspakendid 86%.

„Kuigi eelmisel aastal jäi ära mitu suurüritust, Eestit külastas drastiliselt vähem turiste ja mõned toitlustusasutused olid sunnitud tegevuse lausa peatama, suurenes taaskasutusse suunatud pakendite hulk 16 miljoni võrra. Väikse, kuid olulise panuse andsid koolilapsed, kes kogusid keskkonnakampaania #ärarääma raames kokku 31 000 pakendit, mis muidu oleksid oma elukaare prügikasti lõpetanud. On selge, et Eesti elanike keskkonnateadlikkus on veelgi kasvanud ning taaskasutusele pööratakse aina enam tähelepanu,“ ütles Eesti Pandipakendi juht Kaupo Karba.

Viimase 16 aasta jooksul on Eesti pandisüsteemi kaudu kogutud ja taaskasutusse suunatud pea 4,3 miljardit ühekordset ja korduvkasutatavat pandipakendit.

Eesti Pandipakend

Foto: Ullis Guth

Valmis Kagu-Eesti tööstusalade uuring

Valmis Kagu-Eesti tööstusalade uuring, mille teostas Cumulus Consulting OÜ, töö tellis Rahandusministeerium. 19. jaanuaril tutvustati tööstusalade uuringu tulemusi Kagu-Eesti maakondade, kohalike omavalitsuste ning ministeeriumide esindajatele.

Töö eesmärk oli kaardistada ja liigitada tööstus- ja ettevõtlusalad Kagu-Eestis lähtuvalt alade potentsiaalset taristu arenduse maksumusest, sõltumata omandist ja arendajast.

Töö käigus selgitati välja, millised on Kagu-Eesti kõrgema potentsiaali-ga alad, kuhu on mõistlik esimeses järjekorras tööstusalade arendusi planeerida.

Analüüsi osana esitati ettepanekud tööstusalade ühise haldamise ja turundamise organisatsioonimudelile ning anti vastused küsimusele, kuidas lahendada maomand eelistatud mudelile vastavaks. Kirjeldati investori teekon-

da kuni konkreetse investeeringu teostuseni.

Uuring kajastab regionaal-arengu ootuseid, soovitusi ja ettepanekuid tööstusalade rahastamise meetmete väljatöötamiseks ning on sisendiks ka maakonna arengustrateegiate ja KOV arengukavade muutmiseks.

Töö üheks oluliseks osaks oli parimate praktikate tutvustamine. Heaks näiteks on Võrukivi tööstusala arendus, kus Võru linn koos eraettevõtjaga on välja arendanud vajaliku taristu. Hetkel on tööstusala krundid jõudnud kasutusse. Samuti on edulooks Kobela tööstusala arendus, kus Antsla vald on võõrandanud riigi omandis oleva maa ja tänaseks on tööstusalale tulnud mitu uut asukat (nt OÜ Baltic Steelarc).

Valminud analüüs annab ülejäänud Eestile ja ministeeriumide esindajatele uut teavet ning kindlust

tööstusalade arendamisega edasi liikuda.

Tegemist on Kagu-Eesti ülese koostööprojektiga, kus kolme maakonna arendusorganisatsioonid, kohalikud omavalitsused ja Rahandusministeerium teevad koostööd ettevõtluskeskkonna arendamiseks.

Üheskoos on kokku lepitud kuus eelisarendatavat tööstusala (igas maakonnas kaks ala) ja loodud võimalused süsteemseks lähenemiseks ning võrgustiku koostöök.

Tööstusalade projekti tegevusi on kokkuleppel teiste Kagu-Eesti maakondadega vedanud SA Võrumaa Arenduskeskus.

Tööstusalade analüüsi järeldest tuletatakse, et omavalitsused pole enamasti valmis tööstusala kui toodet ainult oma ressurssidega ise välja arendama. Seetõttu on uuringu tulemustele tuginedes välja pakutud rida

võimalikke toetusmeetmeid. Ettepanek on anda tööstusalade arendamiseks sobivad riigiomandis olevad maad kiirendatud korras üle kohalikele omavalitsustele, toetada terviklikku taristu väljaarendamist prioriteetsel kuuel tööstusalal, toetada taristu tänapäevastamist ja väljaarendamist ning meetmeid, mis suurendavad ligipääsu kapitalile, samuti otsetoetused konkreetse ettevõtte kitsaskoha lahendamiseks. Töötada välja toetusmeede turundustegevuste läbiviimiseks.

Tuginedes tööstusalade analüüsi järeldustele, koostatakse osapoolte koostöös detailne tegevuskava tööstusalade edasiarendamiseks Kagu-Eestis.

Töö on leitav aadressil vorumaa.ee/wp-content/uploads/2021/01/Raport_Kagu-Eesti-toostusalade-uuring.pdf

Aivar Nigol

SA Võrumaa Arenduskeskus arendusnõunik

Riikliku koolitustellimuse (RKT) tasuta koolitused

Tule Võrumaa Kutsehariduskeskuse IKT oskuste omandamist ning kaugtööks vajalike digipädevuste arendamist toetavatele tasuta koolitustele. 2021. a toimuvad Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ raames järgmised kursused:

Arvutikasutamise baaskoolitus 26 tundi
Kaugtöös kasutatavad veebikeskkonnad ja küberturvalisus 26 tundi
Kaugtöö korraldamine ettevõttes 39 tundi
3D modelleerimine (Sketch Up programm) 39 tundi
Pilditöötlus vaba tarkvaraga 26 tundi
Online-esinemine 26 tundi
Tehniline joonestamine 2D-tarkvara abil 39 tundi
Tehniline joonestamine 3D-tarkvara abil 39 tundi
Treppide konstrueerimine 3D-tarkvara abil 39 tundi
Puittoodete projekteerimine CAD/CAM tarkvara abil 39 tundi
Veebilehe koostamine toodete ja teenuste reklaamiks 26 tundi
Digiturundus väikeettevõtja kommunikatsioonivahendina 26 tundi
Digivahendite ja -turunduse kasutamine personali värbamisel 26 tundi
E-kaubandus, müük ja turundus sotsiaalmeedias 26 tundi

Pakendidisain väiketootjale 26 tundi
Müügiedendusematerjalide kujundamine veebipõhise vaba tarkvaraga (Canva) 26 tundi
Arvutipõhine menüüde ja kalkulasioonide koostamine ning kaloraazi arvutamine 26 tundi
Bürootöötaja digioskused 78 tundi
Andmete visualiseerimine MS PowerBi-ga 26 tundi
Andmeanalüüs MS Excelis raamatupidajatele 26 tundi
MS Excel finantstöötajatele 39 tundi
Tabelarvutus edasijõudnutele 26 tundi
Tööstusrobotite programmeerimise algkursus 79 tundi
Tööstuskontrollerite programmeerimine ja andmevahetus (GD, PROFIBUS, PROFINET) 79 tundi
Tootmisettevõtte digitaliseerimine 39 tundi
APJ metallilöökepingi seadistamine ja programmeerimine 52 tundi
CAM jooniste koostamine ja lugemine CNC tehnoloogias 26 tundi

Koolitustele registreerumine ja täpsem info:
 785 0818, merle.vilson@vkhk.ee
 785 0817, terje.kruusalu@vkhk.ee

TULE OSALE!

Alustava ettevõtja baaskoolitus 2021 Võrus!

22.03.-10.05.2021

Lisainfo:
www.vorumaa.ee

ENNETUSTEGEVUS

TTJA: Hoonete katuseid tuleb regulaarselt jääst ja lumest puhastada

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) tuleb hooneomanikele meelde, et katustelt langevad lumi ja jää on ohtlikud nii katuste all liiklejaile kui varale, näiteks autodele. Oht suureneb veelgi sulailmadega, mil jää ja lumi hakkavad katustelt alla libisema. Võimaliku ohu puhul tuleb piirata inimeste ligipääsu räästaalusele alale ning puhastada koheselt nii katus kui ka räästad.

TTJA paneb südamele, et katuseräästad peavad olema ohutud igal ajahetkel.

Majaomaniku kohustus on jälgida lumeperioodil katusele kogunevat lume ja jää seisukorda. Kaasomandi puhul vastutavad omanikud ühiselt ning nii lumi kui jää tuleb õigeaegselt ja korrektselt eemaldada.

Foto: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Lumekoormuse hindamisel tuleb silmas pidada, et seisnud ning märgunud lume kaal on tunduvalt suurem värskel lumekihi kaalust. Arvestama peab ka hoonete projekteerimisel ette nähtud võimalikke lisakoormusi.

Üleliigne lumi tuleb katustelt eemaldada ja paralleelselt jälgida, et see ei tekita ajutist lisakoormust (nt ajal, mil enne lume allaviskamist kogutakse lumi kokku ühte katuseserva).

Ehitise omaniku kohustuste eiramisest võib füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 300 trahvühikut ja juriidilist isikut rahatrahviga kuni 32 000 eurot. Hoonetel oleva lume ja jää ohtus on heakorrektsus ja seda kontrollivad kohalikud omavalitsused. Varalise kahju tekkimisel vastutab omanik tsiviilkorras, teisele inimesele tervisekahjustuse põhjustamisel võib järgneda omaniku vastutus karistusseadustiku alusel.

Aap Andreas Rebas
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kommunikatsiooni peaspetsialist

TASUB TEADA

Korterelamu tehasele rekonstrueerimise toetus Võru linnas

Alates eelmise aasta lõpust avas Kredex uue toetusmeetme, millega toetatakse elamendipõhist korterelamute tervikrekonstrueerimist 50% ulatuses või kõige rohkem 1 000 000 eurot korterelamu kohta.

Toetusi saavad taotleda korterelamud, mis on ehitatud nõukogude ajal järgmiste tüüpprojektide järgi: 1-317, 1-464, 111-121, 111-133. Võru linnas kõigi eelduste kohaselt selle toetuse saamiseks peaksid sobima järgmised korterelamud: F.R. Kreutzwaldi 17, Jüri 14, Jüri 48, Jüri 80, Jüri 20b, Koreli 24, Lembitu 3, Lembitu 5, Luha 13, Luha 21, Luha 23, Luha 25, Luha 27, Olevi 23, Olevi 31, Paju 2, Petseri 8, Petseri 10, Petseri 12, Tartu 40, Vilja 8, Vilja 8a, Vilja 18b.

Tehasele rekonstrueerimise eelisteks on tööde teostamise kiirus ja kvaliteet. Samuti jääb selle toetusmeetme puhul suurem osa projekti juhtimisest Kredexi õlgadele (nt projekti koostamine, ehitushanke läbiviimine jt). Toetuse taotluse esitamiseks peab olema vastav korteriühistu üldkoosoleku otsus ning tehtud hoone energiamärgis.

Taotlusi tehasele rekonstrueerimise toetuse saamiseks saab esitada kuni 03.05.2021.

Rohkem infot saab lugeda Kredexi koduleheküljelt.

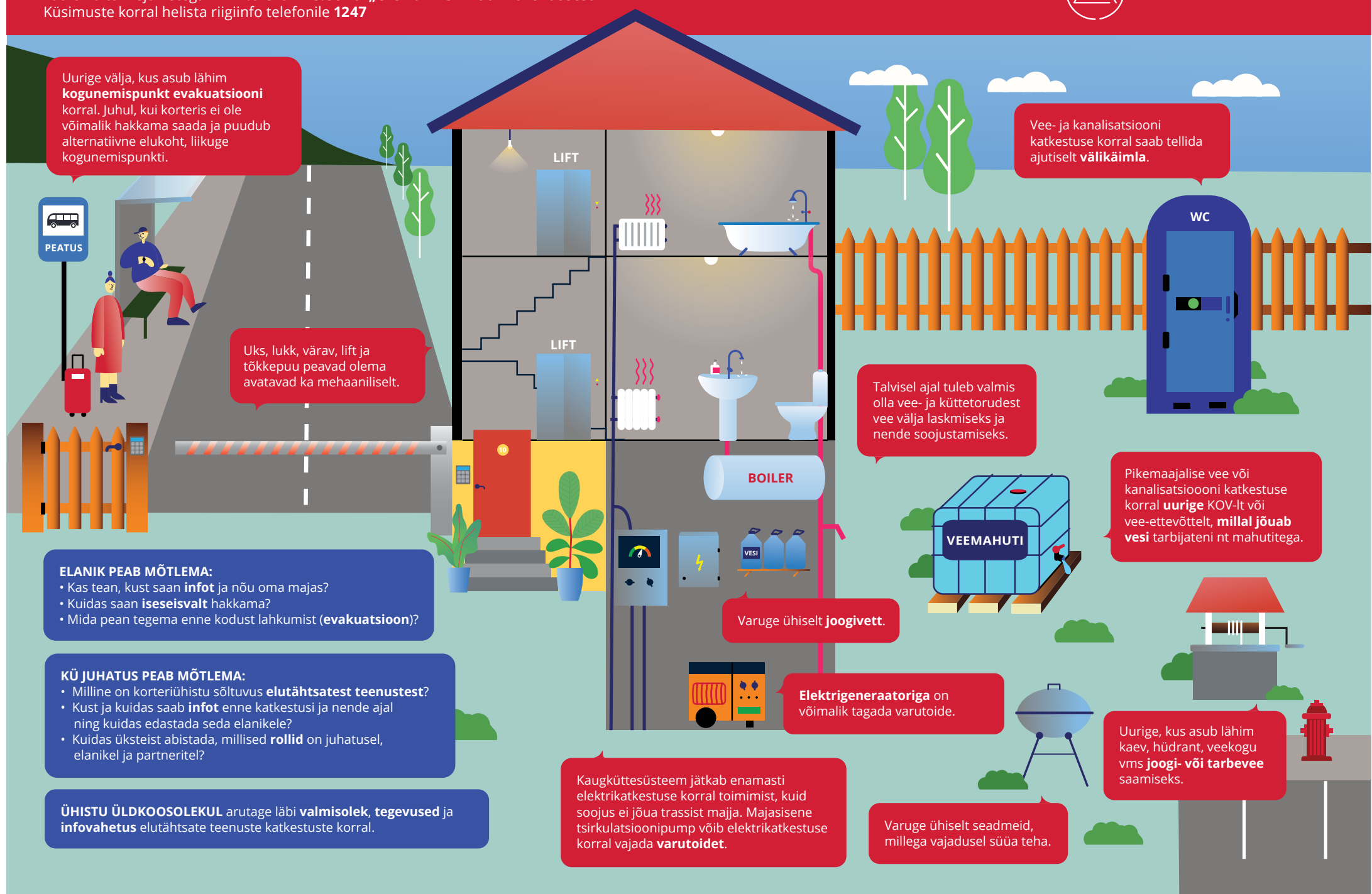
Polina Voitiks
energiaspetsialist

ELUTÄHTSATE TEENUSTE KATKESTUSTEKS VALMISTUMINE KORTERELAMUS

Tutvu käitumisjuhistega www.olevalmis.ee või „Ole Valmis“ mobiilirakendusest. Küsimuste korral helista riigiinfo telefonile 1247.

PÄÄSTEAMET

SOTSIAALHOOLEKANNE

Koduteenus pikendab kodus elamise võimalust

Igal tööpäeva hommikul stardivad Nööri- maa Tugikodu juurest sinised elektri- autod, mille rooli keeravad koduteenuse töötajad. Algab Võru linna seitsme kodu- teenuse töötaja tavapärase tööpäev.

Koduteenuse töötajate abi ja tuge ootavad ligikaudu 80 Võru linnas elavat eakat ja puudega inimest. Koduteenuse korraldajaks on Võru linna hallatav asu- tus Nöörimaa Tugikodu.

Meie kõigi mõistetav ja inimlik soov on elada oma kodus ja oma kätega loodud keskkonnas, mis täidetud elu jooksul mu- retsetud asjade ja mälestustega ning kus kõik on harjumuspärane ja omane. Ütleb ju kõnekas inglise vanasõnagi, et minu kodu on minu kindlus.

Kahjuks on inimese elukaarel omad reeglid ja ühel hetkel võivad tervise ja va- nusega kaasnevad muutused olla sellised, kus inimene võib hakata vajama abi sel- leks, et elu koduseinte vahel saaks turva- liselt jätkuda. Sellisel juhul saab appi tulla koduteenus.

Koduteenuse eesmärk on inimese abistamine kodu ja isikliku eluga seotud igapäevaeluks vajalike toimingute sooritamisel ja asjaajamisel. Koduteenuse kaasabil säilitatakse inimese senine elukor- raldus temale harjumuspärase keskkonnas ehk oma kodus.

Jaanuarikuus külastasime ümberhinda- mise eesmärgiga kõiki Võru linnas ela- vaid inimesi, kes elavad oma kodus ja kelle toimetulekut toetab koduteenus. Täname kõiki Võru linna koduteenusel olevaid inimesi, kes lahkelt oma kodu- uke avasid ja olid valmis meiega suhtlema!

Siinkohal tahame anda ülevaate Võru linnas korraldatud koduteenusest ning jagada mõtteid ja muljeid, mida saime e- kate inimestega toimunud kohtumistest.

Koduteenuse saajate arv on ajas kii- resti muutuv, sest järjest tuleb uusi tee- nuse saajaid juurde ja samas lahkuvad teenuselt inimesed, kes suunduvad elama hooldusasutustesse või kelle rännak siin maailmas otsa saab. Koduteenust saava- te inimeste vanused on muljetavaldavad: kõige rohkem on teenusel inimesi vanuses

80 kuni 90 aastat, 14 teenust saavat in- mest on vanuses üle 90 eluaasta ja mõ- nigi neist hakkab peagi jõudma auväärse sajanda sünnipäevani.

Ligikaudu pooled koduteenusel ole- vad inimesed on üksikud, kellel puudub järeltulev põlvkond.

Paljude teenust saavate inimeste lap- sed ja lapselapsed elavad kaugel ega saa igapäevaselt oma lähedasele appi tulla.

Koduteenust saavad inimesed on väga kõrgelt motiveeritud. Rõõmustavalt palju kuulsime eakate inimeste mõtteid, mis väljendasid püüdu ise jõukohaselt panustada oma igapäevastesse toimetustesse.

Koduteenus annab kõige paremaid tule- musi just siis, kui teenuse saaja ei lasku mugavustsooni, tegutseb igapäevaselt oma jõuvarude piires ja teeb koduteenuse töötajaga koostööd.

Samuti on heameel tõdeda, et meie eakad on hoolikad hoidma oma eluase- meid puhaste ja korrastatutena. Kõige suuremaks mureks eluasemete puhul oli kohandatud pesemisvõimaluste puudu- mine, mille tõttu on inimestel raskenda- tud isikliku hügieeni järgimine.

Kõige sagedamini vajatakse abi toi- duainete ja ravimite toomisel, eluaseme koristamisel, arstivisiitide korraldamisel ja seal saatmisel ning ahiküttega elamistes ahju kütmisel.

Kui üheks kodude külastamise ees- märgiks oli ümberhindamine, siis samas uurisime ka inimeste rahulolu kodutee- nusega. Valdavalt saime koduteenuse toimimise kohta inimestelt positiivset ja väga positiivset tagasisidet. Teenuse saa- jad ei olnud kitsid koduteenuse töötaja- te kiitmisel ja oskasid vääriliselt hinnata abi, mida osutatakse. Enamik teenuse saajatest tunnistas, et koduteenuse abita oleks toimetulek raskendatud või hoopis võimatu.

Saime vajalikku infot ka probleemi- dest, mis teenusel olevaid inimesi häiris. Ettepanekud ja kitsaskohad teenuse osu- tamisel on edastatud koduteenust korral- davale Nöörimaa Tugikodule.

Tahame siinkohal kasutada juhust ja tunnustada ning tänada Võru linnas

Koduteenuse töötajate tublid abilised - sinised elektriautod Võru linna sotsiaaltöösakonna ees.

Foto: Eve Ilisson

töötavaid koduteenuse töötajaid: Tiia Vaher, Svea Kutsar, Elerin Möttus, Ege Poderat, Ive Toom, Terje Libeon ja Liili Pöder. Nende seitsme tubli naise töö on tänuväärne ja väga vajalik.

Koduteenuse töötaja suhtleb iga- päevaselt paljude erinevate inimes- tega, kellel omad väljakujunenud väärtushinnangud, harjumused, maailmavaade ja arusaamine elu toimimisest. Korraga peavad nad suutma täita väga erinevaid rolle ehk olema head logistikud, diplomaadid, nõuandjad, kuulajad, psühholoogid, lohutajad ja vahel ka hingehoidjad.

Eesti Vabariigi sotsiaalpoliitika suund on üheselt selge ja kohustab kohalikke oma- valitsusi osutama rohkem abivajajatele inimestele toetavaid teenuseid. Teenus on igati eesmärgipärane ja inimesele ot- seselt abi andev tegevus ning on tõesta-

tult mitmeid kordi efektiivsem kui seda on rahas makstavad toetused. Seetõttu on Võru linna käesoleva aasta eelarvesse kavandatud koduteenuse osutamise suu- rendamiseks vajalikud vahendid. Märtsi- kuus käivitub maakonnaülene projekt „Vaimse tervise häiretega eakatele suu- natud hoolekandeteenuste arendamine Võrumaal“, mille abil püüame leida la- hendused võimalikult kaua kodus hak- kama saamiseks vaimse tervise häirete all kannatavatele eakatele inimestele. Projek- ti raames asub tööle koduteenuse töötaja, kelle ülesandeks saab suurema toetuse- ja hooldusvajadusega inimeste abistamine kodus.

Lõpetuseks pöördume kaasinlaste poole üleskutsuga anda julgelt märku, kui vajate ise koduteenuse abi või teate kedagi, kellel võiks nimetatud teenusest abi olla. Koduteenusele saamiseks tuleb pöörduda Võru Linnavalitsuse sotsiaal- töösakonna poole. Seejärel lepime abi

vajava inimesega kokku kohtumise tema kodus, et selgitada välja abivajaduse sisu ja ulatus. Reeglina kaasame korraga hin- damisele ka Nöörimaa Tugikodu juhtu- mikorraldaja, kes selgitab koduteenuse sisu, tingimusi ja korda. Teenusele suu- namise otsuse edastame Nöörimaa Tugi- kodule, mis tegeleb koduteenuse korralda- mise ja osutamisega. Koduteenus on Võru Linnavalitsuse kinnitatud hinnakirja alu- sel taskukohane kõigile ja maksab alates 1. jaanuarist 2021 1 euro ühe teenustunni eest.

Soovime kõigile oma praegustele ja tulevastele koduteenuse saajatele jõudu ja head tervist!

*Eve Ilisson
sotsiaaltöösakonna juhataja*

*Marleen Maask
sotsiaalteenuste spetsialist*

Meiela laiendab teenuseid Võru linnas

Aasta tagasi alustas ehitaja MTÜ Toetus- keskus Meiela tellimusel maja ehitamise- ga Liiva 21 krundile. Eesmärk oli laienda- da teenuseid intellektipuudega täiskasva- nutele. Vaatamata eriolukorrale ja viiruse levikule eelmisel aastal suutis ehitaja olla enam-vähem graafikus. Enne jõule anti hoonete kompleks üle Meiela. Etteval- mistused eluruumide sisustamiseks, te- gevusloa kättesaamiseks, töötajate tööle vormistamiseks ja elanike vastuvõtmiseks sattusid jõulude ning aastavahetuse vahe- lisele ajale. Olen tänulik, et ametkonnad tulid meile vastu, hoolimata pühade- perioodist ning viiruseohust, ja saime alustada teenustega. Käesoleva aasta 13. jaanuaril tulid esimesed elanikud kogu- konnas elamise teenusele. Mõned päevad hiljem käivitus ööpäevaringne erihool- dusteenus ja intervallhoiu teenused.

Piirkonna inimesed kindlasti on mär- ganud aktiivset liikumist Liiva tänava nurgal. Seetõttu tahan teavitada Võru lin- na kodanikke Meiela teenuste laiendami- sest Võru linnas.

Kahjuks ei ole võimalik COVID-19 viiruse ohu tõttu maja avamist hetkel tä- histada. Oleme oma mõttes lükanud tore- da, meelde jääva avamisürituse kevadesse lootuses, et viirus taandub.

Meiela uued elanikud on intellekti- puudega inimesed, kes vajavad tuge iga- päevaelus. Osad neist tulevad kodudest, aga on eelnevalt käinud töö- l Meiela töö- keskuses või rehabilitatsiooniteenustel. Peaegu pooled elanikud on endised Järve kooli õpilased. Täna Jüri tänaval

Meiela uue kodu elanikud koos tegevusjuhendajatega kodu õues. Paremtal teine Meiela juhataja esimees Tatiana Panichkina.

Foto: Urmas Rööbing

elavatel noortel saab märtsis seitse aastat koos elatud ning rõõm on näha, et nad on saanud osaks meie ühiskonnast.

Loodan, et head kaasinlased võta- vad uue väljanägemisega hoone omaks ning aitavad ka uutel teenustele tulijatel sulanduda linna elukeskkonda. Anname Meiela töötajatega omalt poolt parima, et

teenuste laiendamine Võru linnas läheks sujuvalt.

Täna kõiki, kes meid on toetanud ja abistanud.

*Tatiana Panichkina
MTÜ Toetuskeskus Meiela
juhataja esimees*

Võru Linnavalitsus kuulutab välja konkursi
NÖÖRIMAA TUGIKODU DIREKTORI
töökoha täitmiseks

Tööülesanded:

- Võru Linnavalitsuse hallatava asutuse Nöörimaa Tugikodu töö korraldamine ja juhtimine
- Nöörimaa Tugikodu teenuste arendamine ja koordineerimine
- lastele tugiisikuteenuse korraldamine
- koostöö tegemine kõigi sotsiaaltööstalast tegevust teostavate organisatsioonide ja ühingutega

Kandidaadilt eeldame:

- eelistatult kõrgharidust (magistrikraad)
- noutav varasem töökogemus asutuse juhtimisel vähemalt 2 aastat
- soovivalalt teadmisi eelarvelise asutuse majanduspõhimõtetest
- eesti keele oskust kõrgtasemel, vene keele oskust suhtlustasandil
- head arvutikasutamise oskust
- oskust teha meeskonnatööd
- head pingetaluvust, otsustus- ja vastutusvõimet
- juhiloa olemasolu

Pakume:

- mitmekülgset tööd

Lisainfo:

Avaldus, CV, motivatsioonikiri ja haridust tõendava dokumendi koopia saata 21. veebruariks 2021 aadressil Võru Linnavalitsus, Jüri 11, 65620 Võru või e-kirja teel info@voru.ee, märgusõna „Nöörimaa Tugikodu“.

Asukoht: Nöörimaa Tugikodu

Teenistusse asumise aeg: esimesel võimalusel

Teenistuskoha tüüp: töötaja

Kontaktisik: Eve Ilisson

Kontakttelefon: 785 0921 või 5307 6521

Veebileht: www.voru.ee

VÕRU LINNA TUNNUSTUS

Lõuna-Eesti Kliiniku üks põhitegevusi on kaasaegse hambaraviteenuse pakkumine. Fotod: Ullis Guth

► Aasta 2020 ettevõtte Lõuna-Eesti Kliinik OÜ

Lõuna-Eesti Kliinik OÜ alustas tegevust PMA AS-ina 1994. aastal Võrus. Algselt pakuti hambaravi teenuseid, kuid peagi lisandus pakutavate teenuste nimistusse naistearsti teenus, hiljem ka perearstid ja silmaarstid. Täna tegevd Lõuna-Eesti Kliiniku kaasaegse tehnoloogiaga varustatud kabinetid lisaks Võrule ka Tartus (aastast 1998) ja Põlvas (aastast 2000). Tunamullu laienes tegevus ka Tallinnasse. Täna seisuga töötab neis kliinikutes kokku 56 inimest, sh

24 hambaarsti, naistearsti ja silmaarsti. Suurim kliinik tegutseb 1997. aastast Võrus polikliiniku maja II korrusel, kus toimetavad igapäevaselt rohkem kui pooled osaühingu töötajatest. Mullu kevadel laienes Võru kliinik pensioniameti ruumide arvelt veelgi, millega paranesid töötajate olmetingimused, lisandusid uued ravikabinetid ning tuli juurde koroonapandeemia tingimustes nii hädavajalikku avarust. Käesoleval aastal kaasajastatakse tingimusi Põlva kliinikus.

Oma igapäevatoos on Lõuna-Eesti Kliiniku hambaarstide käsutuses kaasaegne ja üha uuenev tehnika, millest tõuseb kasu ka teistele. Nii näiteks saavad hambaravi moodsa 3D röntgeniaparaadi teenust kasutada ka väljastpoolt kliinikut protseduurile suunatud patsiendid. Võru kliiniku turvalise miljöö tagavad vastuvõturuumidesse paigutatud rahustavad akvaariumid, mullu soetatud tarkaed ning mõistagi viisakas teenindus. Ka on Lõuna-Eesti Kliinikule iseloomulik püsiv ja kvalifitseeritud personal. Otsesemalt või kaudsemalt on ettevõtte eduloo taga seal palju aastaid hambaarstina töötanud, praegune juhatus liige Indrek Truija – tark, julge, energiline, innovaatiline, motiveeriv, inspireeriv ja tulevikku vaatav ettevõtja ning tööline visionäär, kes omal ajal Võrumaa haigla juhina (1997–1999) lükkas muuhulgas käima erihooldusteenuse osutamise psüühilise erivajadusega inimestele.

Juhatus liige Indrek Truija on ettevõttega tihedalt seotud juba 27 aastat, selle loomisest alates.

Suusatamise algõpetus Sõlekes lasteaia. Foto: Ullis Guth

► Aasta 2020 kultuuri- ja haridusasutus Võru Lasteaed Sõleke

Mullu kevadel oli lasteaed Sõleke koroonavõitluse esireas. Kriisiolukorras suudeti oma töö operatiivselt ümber korraldada ja avatud olla kõigile Võru lastevanematele, kellel ei olnud võimalik kaugtööd teha või kellele langes kriisi tõttu tavapärasest suurem vastutuskoorem.

Lasteaias Sõleke on 12 rühma, kus on ruumi kokku 234 lapsele.

Pidevalt areneva lasteaia eripäradeks on rahvuslikkus ja võru keele hindamine, kiusuvaba keskkond, varajane märkamine, liikumis-, muusika- ja mänguteraapia, aktiivne huviringide töö, ujumise ja suusatamise algõpetus, väikesportlaste programm, lapsest lähtuv õppimine ja innovaatiline lähenemine.

Keskkonna kujundamisel on suurt rõhku pööratud lasteaia omanäolisusele. Välja on kujundatud tegevuskeskused,

õuealal poriköögid, putukahotell, liikumisrada.

Aastaid osaletakse eri projektides ja võistlustel – robotikast ja programmeerimisest kuni loodusprogrammideni välja. Lasteaed on Tartu Ülikooli, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli ja Tallinna Ülikooli praktikabaas ning osaleb ka eri uuringute läbiviimises.

Tagamaks igale lapsele tema arengule vastav keskkond, on lasteaia avatud üks sobitusrühm ja kaks tasandusrühma. See annab vanematele kindlustunde, et laps saab professionaalset abi kodukoha lasteaia.

Vahva ja sisuka lasteaiapäeva saavad kindlustada eelkõige rahulolevad ja motiveeritud lasteaia töötajad. Seetõttu peetakse Sõlekeses oluliseks kollektiivi rahulolu. Selle tagamiseks on koguni välja töötatud lasteaia väärtuspakkumiste pakett.

► Aasta koostööpartner Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus

Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus (KEIK) mängib olulist rolli Kagu-Eesti ettevõtluskliima arendajana, olles sillaks keskuse asukate ning lisandväärtust kasvatavate institutsioonide ja teenusepakujate vahel. Keskuse sihtgrupiks on alustavad ja juba tegutsevad ettevõtjad, kes otsivad oma tegevuseks soodsat ettevõtluskeskkonda ning üüriruume kontoriteks, ladudeks ja tootmiseks.

KEIKi territooriumil Võrus ja Antslas on 14 erineva kasutusala-ga hoonet, ruumide pindalaga 38 100 m², kus pakutakse regiooni parimat ärikeskkonda, millega kaasneb eeldatavalt teadmiste koondumine, asukate teenuste areng ning kasu avalikule sektori.

Sel eesmärgil arendab KEIK teadlikult keskuse asukate vahelist koostööd.

Kümne tegutsemisaastaga on tühjana seisnud tööstusala taas elule aidatud ja täna toimetab siin sadakond väga eriilmelist ettevõtet oma ligi pooletuhande töötajaga.

„See väljakutse ei ole olnud lihtne ning sellise mastaabiga keskuse loomine, hoidmine, arendamine saab toimida ainult läbi koostöö. KEIKi prioriteediks on olnud luua asukatele tegutsemiseks soodne keskkond. See hõlmab väga paljusid valdkondi, sh ka teaduse toomist juba tegutsevatele ettevõtjatele, hoo andmist iduettevõtjatele ja ka mugavat

infrastruktuuri,“ ütleb KEIKi juhatuse liige Anita Hoole.

Kui Võru linnavalitsus andis teada, et soovib KEIKi tunnustada kui aasta koostööpartnerit, oli Hoole ja tema kolleegide esimene mõte, et tegelikult paneksid nad selle pärja ise hoopis linnavalitsuse meeskonna ja linnapea kaela. „Toon ainult ühe näite. Eelmisel aastal lõpetati üks suuremamahtu-lisi töid linnas – kogu Rāpina mnt rekonstrueerimine. Hāmmas-tav on see, kui kiirelt reageeriti meie algatatud, üle 40 kaasatud ettevõtte pöördumisele uuenda-da tööstusala tuiksoon,“ rāāgib Hoole. „Kogu tööde protsess oli āārmiselt konstruktiivne ja orien-teeritud heale tulemusele. Meie alal, peamiselt mājaseise parkla osas, ei ole nāha teravat ehitus-likku üleminekut era ja avalikul maal. See sūmboliseerib sujuvat koostööd.“

Praeguse innovatsioonikeskusega ehk siis omaegse mööbli-vabrikuga on paljudel meie kandi inimestel omad mālestused ja suhted, sestap tegutsetakse seal tāna selle nimel, et keskus ikka kehtaks ning et seal oleks ruumi ajaga ūhes rŭtmis liikuvatel ette-võtmistel, uuendustel, loovusel, ideede rohkusel ja koostöö ka tulevikus.

Anita Hoole Võrus asuva KEIKi suure tööstusala ūhes paljudest hoovi-dest. Foto: Ullis Guth

► Aasta 2020 tervishoiu- ja sotsiaaltöötaja Agnes Aart

Lõpetanud 1991. aastal Tartu Ülikooli meditsiini-teaduskonna internatuuri, asus ta tööle Võrumaa Haiglas ning viimased 21 aastat on ta olnud Lõuna-Eesti Haigla ravijuht.

Erialalt anestezioloog, on talle eriti südamelāhedane kõik intensiivraviga seonduv.

Kogenud eksperdina osaleb ta mitmetes ūleriigilistes tervishoiuvaldkon-na arendusprojektides ja on Eesti Haigekassa raviju-hendite nõukoja liige.

Tema initsiatiivil alustati Võrumaa Haiglas juba 1995. aastal sūnnituse valutustamisega epiduraalanesteesia meetodil ning toonastest noortest tegijatest on tānaseks peale kasvanud uus

Ravijuht Agnes Aart oma kabinetis. Foto: Ullis Guth

COVID-osakonnas haigeid ka igapäevaselt.

Ta on väga laia silma-ringiga ja avatud maailma-vaatega inimene – ūhest küljest otsekohene, julge ja otsustav, teisalt aga suure sūdamega ja isetult hooliv.

Lisaks vastutusrikkale ravijuhi ametile ja arsti elu-kutsele jagub tal uskumatul hulgal energiat oma mit-mekesises aias toimetami-seks, metsas marjul-seenel kāimiseks, kōikvōimalike aia- ja metsasaaduste

pōlvkond sūnnitusabi anesteesia spetsialiste.

Hetkel juhib tunnustatud doktor ravijuhi ameti kōrvalt Lōuna-Eesti Haigla COVID-19 vastu vōitlemise kriisistaapi, ravides

hoidistamiseks ning lilledest-tai-medest kaunitate kompositsioonide loomiseks. Tema meisterdatud seaded on korduvalt kaunistanud Lōuna-Eesti Haigla fuajeed ja teisi tōõruume.

► Aasta 2020 mittetulundusühing Lõuna-Eesti erihooldusteenuste keskus

2020. aastal avas Lõuna-Eesti erihooldusteenuste keskus Võrus Kraavi tānaval kaks erivajadusega inimeste peremaja, kuhu kolis 43 õõpāevaringse hoolduse saajat. Kuna kōik kliendid tulid oma uude asukohta erihooldusteenuste keskuse ruumidest Meegomāel, paranesid sellega elamistingimused ka vanas kohas, kuna asustus jāi seal hōredamaks.

Lōuna-Eesti erihooldus-teenuste keskuses osutatakse sotsiaalteenuseid psŭhŭilise erivajadusega inimestele: peamiselt erihooldusteenuseid, rehabilitatsiooniteenuseid, kaitsstud tōõ teenuseid ja nōustamisteenuseid ning tugiisikuteenust tāiseal-tele. Tegutsemisel tuginetakse sotsiaalvaldkonna ūldistele eetika pōhimōtetele, et toetada inimese loomupārast vāārtust, õigust hea-olule ja vāārikale kohtlemisele.

Lisaks õõpāevaringsele teenu-sele Kraavi tānavas ja Meegomāel pakutakse oma klientidele arenda-

vaid tegevusi tōõ ja tegevuskesku-ses Mosaiik Jŭri tānaval.

Erihoolekandeteenuste osuta-mise kogemus on asutusel alates 1998. aastast ja rehabilitatsiooniteenuste osutamist alustati 2003. aastal. Nii ollakse tuntud pikaaja-lise ja kaasaegse teenuse korral-dajana vaimse tervise raskustega inimestele ning hea praktika

vahendajana sotsiaalvaldkonna tōõtajatele ja organisatsioonide laiema

Teenuste osutamisel on MTŬ missiooniks juhendada ja toetada inimesi vōimalikult hea toimetu-leku, igapāevase heaolu ja parima vōimaliku elukvaliteedi saavuta-mise nimel.

Lõuna-Eesti erihooldusteenuste keskuse uudne peremaja talvises Võrus. Foto: Ullis Guth

VÕRU LINNA TUNNUSTUS

► Aasta 2020 sporditegelane Gabriel Mürsepp

Järgnev lugu räägib koroonaviirusest tekkinud harukordsest võimalusest – näha ralli maailma parimaid Võrumaa teedel võidu kihutamas ja MM-etapiks valmistumas, aga eelkõige siiski mehest, tänu kelle pingutustele imeline võimalus ka maksimaalselt ära kasutati.

Ta on ligi 20 aastat rallit sõitnud piloot ja kaardilugeja, kel 20aastase sportlaskarjääri jooksul selja taga sadakond rallit. Piloodina on tal esiveolistel sõiduautode klassis ette näidata kaks Eesti meistritiitlit ning kaardilugejana tasku pistetud käputäis medaleid. Rallipisikust põhjalikult nakatununa pole ta rahu leidnud raja kõrvalgi ning paaril viimasel aastakümnel on ta tuntust kogunud ka Võru linnatänavatel publikut paelunud rahvasprinte ja talviseid noorterallisid korraldades.

Viimased kuus aastat on ta olnud Lõuna-Eesti ralli eestvedajaks, neist viimast, mullu 23. augustil Võrumaa teedel peetud 18. RedGrey Team Lõuna-Eesti rallit võib pidada tema elu suurimaks saavutuseks ning Võrumaa spordiajaloo vaieldamatuks tähtsündmuseks, kuna

Gabriel Mürsepp oma töökohta - Peri Põllumajandusliku OÜ õuel.

Foto: Madis Eiche

nimetatud võiduajamisest võtsid osa kõik maailma absoluutsesse tippu kuuluvad rallisõitjad, eesotsas toona valitsevate maailmameistrite Ott Tänaku ja Martin Järveoja. Väikesest Võru linnast alanud ja siin ka lõppenud võistluse startis olid paljudkordne maailmameister Sebastien Ogier, kanged tiitlinõudlejad Thierry Neuville ja Elfyn Evans, Soome ralliässad Kalle Rovannerä, Esapekka Lappi, Teemu Suninen ja teised ala tipud.

Ja kuigi korraldajad olid sunnitud koroonaviirusest tingitud piirangute tõttu linnakatsed ära jätma ning ralli start anti pühapäeva hommikul Võru linnas paiknevast kinnisest hoolduspargist, pakkus linnarahvale kaasaelamisrõõmu võistluspäeva eelõhtul Võru linna tänavatel toimunud, rallile registreerunud sajakonna auto paraad.

Oma igapäevaleiba teenib Võrumaa maailma ralli-ajalukku kirjutanud mees Agrone kontserni kuuluva Peri Põllumajanduslikus OÜ-s tehnikajuhina ja seda juba kuus viimast aastat. Põlvamaale tööle sattus ta seejuures teise ralliseltskonnas tuntud mehe Raul Jeetsi kutsel.

► Aasta 2020 kultuuritegelane Ulvi Mustmaa

Igapäevaselt turismikorraldajana töötav energiline ja empaatiline Ulvi Mustmaa võttis mullu suvel ette projekti, mis osutus menukaks nii linlaste kui külaliste seas. Kõigil kolmel suvekuul algasid iga päev Võru keskvaljakult võrukeelsed linnaekskursioonid pealkirja all "Mu liin, mu kiil". Plaan sai alguse Ulvi soovist pakkuda suvel nii kohalikele kui ka ringi rändavatele eestimaalastele võimalust kuulata meie vahvat ja muhedat keelt tema loomulikus keskkonnas.

Oma linna – kuid ka laiemalt Võrumaad – tutvustasid 38 vabatahtlikku ekskursioonijuhti, kelle hulgas oli nii kuulsamaid kui vähem kuulsaid persoone väga erinevatelt elualadelt. Iga retk oli ainulaadne "siin ja praegu" sündmus, kus iga jutustaja avas Võru linna ja Võrumaad oma mätta otsast vaadatuna.

Nii rääkis elukutseline sanna-naano saunalugusid, meditsiiniõde haiglatest-arstidest-patsientidest, priiatahtlike pritsimeeste tegevusele pühendunu pritsis päästeameti lugusid ning käsitöö ja aianduse fänn oskas kuulajate tähelepanu juhtida mõnele erilisele taimele või taiesele ... Need kõik on Võru, Võrumaa ja

Ulvi Mustmaa Võru keskvaljakul kohas, kust mullu suvel said alguse arvukad võrukeelsed linnaekskursioonid.

Foto: Ullis Guth

tema inimeste lood. Kõiki ülesastujaid ühendas võru keel.

Suve peale kokku haarati endaga kaasa peaaegu tuhatkond kuulajat ning kuuldused sellisest ettevõtmisest jõudsid kodumaast kaugemalegi. Projekti tulemusel tõusis Võru linna maine, läbi jutustuste tõusis kohalike inimeste ja külastajate teadlikkus Võru ajaloost ja eripärast.

► Aasta 2020 noor Henri Vink

Seda usaldusväärset, sihikindlat, visa, sooja südamega ja ausat noormeest iseloomustab eelkõige mitmekülgsus. Nii võib teda kohata spordiväljakul uhkeid sporditulemusi saavutamasa, lavalaudadel proosa- ja luuletekste ette kandmas või siis kaamera käes enda ja sõprade tegevusi jäädvustamas. Kõigele lisaks on tal ette näidata head õpitulemused.

Võru Spordikooli kergejõustikuosakonna kasvandikuna on ta võitnud medaleid Eesti noorte meistrivõistlustelt ning olnud osaline poiste C- ja B-klassi teatejooksu rekordide püstitamisel. Teivashüppes on tema nimel Võrumaa rekordid kahes noorte vanuseklassis.

Noormehe igakülgset arengut on toetanud ja tema esinemisoskust lihvunud kitarriõpingud Võru muusikakoolis ning osalemine Võru Gümnaasiumi lavastatud muusikalis "Grease" ja Võru Gümnaasiumi segakoori tegevuses.

Ühiskondlikus plaanis on ta end realiseerinud läbi Võru Kreutzwaldi Kooli õpilasesinduse, olles valitud selle presidendiks. Ta on esindanud Võru Kreutzwaldi Kooli, osaledes

Henri Vink kergejõustikuareenil tõkkeid ületamas.

Foto: Marko Mumm

projektis "European Orchestra" Hispaanias ja mesilasprojektis "Melissa" Assooridel.

Kui kevadel valmistas Kreutzwaldi Kooli väike aktiiv 9. klasside viimaseks koolipäevaks virtuaalse aktuse, oli just tema see, kes aktuse virtuaalse poole salvestas, kokku monteeris, helindas, selle esitluskõlblikuks muu-

tis ning lisaks ise virtuaalsel aktusel ka esinejana üles astus.

Mullu suvel korraldas ta Võru noorte foto- ja modellikoolituse projekti ning osales Võru Noortekeskuse poolt korraldatud konkursil "Võru linn läbi noorte silmade", kus saavutas esikoha.

► Aasta 2020 heategija Danpower Eesti AS

Danpower Eesti peab lisaks oma põhi-tegevusele – sooja tootmisele – oluliseks ka kohaliku kogukonna üldist käekäiku, et Võrus oleks hea elada. Nii pole ettevõtte ainus eesmärk pakkuda inimestele soodsat, kindlat ja keskkonnasäästlikku soojust, vaid anda lisapanus ka Võru ja Võrumaa elu-oluse laiemalt. Mullu eraldas Danpower 5000 eurot COVID-19-st tingitud eriolukorra tõttu raskustesse sattunud perede abistamiseks. Toiduga varustati ligi 80 peret. Samuti pakuti oma tuge toetuskeskusele Meie la intelלקtipuudega inimestele uude, aadressil Liiva 21 asuvasse, toetatud elamise teenust pakkuvasse keskusse vajaliku sisustuse soetamisel.

Spordialadest on Danpoweri prioriteediks olnud võrkpall, mida aastate jooksul on püütud edendada nii Saksamaal kui Eestis. Ettevõtte soov on, et pika ja väärika ajalooga Võru võrkpall oleks jätkuvalt väärtustatud ja areneks spordialana tulevikus veelgi. Ka aitas

Danpower korda teha Võru Spordikooli seina, mis muudab võrkpalliklubi ühe koduväljaku esinduslikumaks. Lisaks reklaamide toetab Danpower võrkpalliklubi ka rahaliselt. Mullu sõlmiti selles osas tähtajatut koostööleping.

Juba palju aastaid on nimekas soojaettevõtte toetanud Võrumaa Spordiliidu korraldatavat pikamaajooksude sarja ning Võru Kesklinna kooli saksa keele õpingutega seotud tegevusi.

Danpower Eesti AS Võrusoo katlamaja.

Foto: Ullis Guth

► Aasta 2020 lastesõbralik ettevõtte Võru Tarbijate Ühistu

Selles asutuses peetakse väga oluliseks töötajate ning nende laste heaolu – nii ettevõtte siseselt kui ka väliselt –, kuna ollakse kindlad, et lapsed on meie tulevik.

Traditsiooniks on saanud iga-aastased laste jõulupeod, mida alati põnevusega oodatakse. Täis huvitavaid tegevusi ja üllatusi, toimuvad need tavaliselt detsembri esimesel nädalavahetusel, üldiselt kusagil Võru lähedal. 2020. aastal tuli pidu küll ära jätta, kuid kingi said kõik asutusega seotud 186 last ikkagi.

Traditsiooniliselt makstakse oma töötajatele laste iga-aastast koolitootust. Koostöös MTÜga Spordiselts saavad ettevõtte töötajad ja nende lapsed kord nädalas tasuta kasutada erinevaid sportimis- ja lõõgastusvõimalusi spordi- ja tervisekeskustes Võrus, Kubijal, Väimelas ja Värskas. Samuti on kontoris töötajatel võimalik lapsi tööle kaasa võtta. Olulist rolli hakkas see mängima just siis, kui koroonaa ajal paljud lasteaiad

Toidulaua komplekteerimine Võru Maksiköögis.

Foto: Ullis Guth

kinni olid. Et lastele tegevust leida, on ettevõttes puhketuba. Lapsed lõovad aktiivselt kaasa iga-aastastel asutuse suvepäevadel ja isegi Kaubamaja

hooaja fotosessioonides kaasatakse tavaliselt just oma töötajate lapsi.

Panustatud on ka ettevõtetest välja-poolle ning toetatud erinevad lastega seotud tegevusi, sealhulgas erinevaid spordi- ning kultuuriüritusi. Üheks suurimaks projektiks on näiteks ohutuspäev "Tunnen, tean, oskan", kus esimest korda loodi kaasa 2019. aasta kevadel ning kus Võru Tarbijate Ühistu oli ürituse suurtoetaja. Kui sama ürituse mullu ära jäi, toetati Võrumaa koolieelikuid 300 helkurvestiga.

Kõige uuemaks projektiks oli ettevõtte jaoks suurperede toetamine jõulude ajal. Ehk siis eelmise aasta lõpus, vahetult enne pühi, selgitati loosi teel välja igast omavalitsusest lastega pere, kellele viidi isiklikult kohale rikkalik valik Võru Maksiköögi tooteid – sülti, pasteeti, liha, piparkooke ja kõike muud head.

Ettevõtte eesmärk on iga aastaga paremaks saada ning lastega seotud tegevustesse veelgi rohkem panustada.

► Aasta 2020 uus tulija Pizza Olive

Mullu kevade hakul, vahetult enne koroonapandeemia puhkemist Eestis, avas Võru linna keskvaljaku ääres, endises tuletõrjemajas aadressil Seminari 5 oma ukseid uus söögikoht Pizza Olive.

Pakkudes värsket ja maitavat keha-kinnitust ning mõnusaid puhkehetki linna keskvaljaku serval, on Pizza Olive'ist kujunenud nii võrulaste kui ka linna külaliste üks meelispaiu, kus pakutakse ehedat toitu. Pitsa küpsetatakse tõelises puuküttega pitsaahjus. Lisaks on menüüs itaaliapärased salatid,

supid ja magustoidud. Võimalik on pitsasid tellida, kaasa osta ning kohapeal nautimiseks laudu broneerida.

Puudega köetava pitsaahjuga eristuv *à la carte* köögis Pizza Olive'i siseruumides on 25 istekohta, kevad-suvisel hooajal on avatud välikohvik lisalaudadega. Hetkel annab söögikoht tööd kuuele inimesele, suviti kuni üheksale inimesele.

Enne Võru kolimist oli Pizza Olive'i omaniku huvist ja entusiasmist välja kasvanud kümmekond aastat Põlvamaal ajaloolise Postitee ääres tegutsenud külakohvik.

Maitvad pitsad valmivad otse kliendi silme all puudega köetavas pitsaahjus.

Foto: Ullis Guth

EUROOPA KULTUURIPLEALINN – TARTU 2024

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 ja Võru omavalitsusjuhid allkirjastavad Võru keskvaljakul koostöölepingu, mille alusel valmistatakse ette ja viiakse ellu Euroopa suursündmus.

Fotod: Mana Kaasik

Võru linn allkirjastas „Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024“ koostöölepingu

27. jaanuaril allkirjastasid Võru linnaeape Anti Allas, SA Tartu 2024 juht Priit Mikk ning SA Tartu 2024 nõukogu esimees ja Tartu linnaeape Urmas Klaas koostöölepingu, mille alusel valmistatakse ette ja viiakse ellu Euroopa suursündmus – Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024. Allkirjastamine toimus Võru keskvaljakul.

Aastateks 2021–2025 sõlmitud lepingus on kirjeldatud Euroopa kultuuripealinna regionaalse programmi loomise, turundamise ja rahastamise aluspõhimõtted ning see käivitab Euroopa kultuuripealinna põhjaliku ettevalmistamise ja elluviimise Lõuna-Eestis.

Koostöölepingute allkirjastamine toimus jaanuari viimastel päevadel 19 Lõuna-Eesti omavalitsuses kohapeal. Selleks otstarbeks korraldatud ringreisi vältel allkirjastati koostöölepingud Tartu, Võru, Põlva ja Valga maakonnas ning Viljandi linnas. Selline ühislepingu formaat on Eestis ainulaadne ja on suurim valdkondadeüleline koostöö Lõuna-Eestis.

Koostöölepingute sõlmimisega astub Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 ettevalmistustes suure sammu edasi, sest algab Euroopa kultuuripealinna põhjalik planeerimine ja elluviimine Lõuna-Eestis. Lisaks suursündmuse õnnestumisele toetab koostööleping pikaajaliste positiivsete mõjude saavutamist Lõuna-Eesti kultuuri- ja majandusel.

2021. aasta suurim eesmärk on ette valmistada 2022. aasta alul toimuv regionaalne projektitaotlusvoor kultuuripealinna programmi väärt sündmuste leidmiseks – selleks toimuvad sel aastal omavalitsustes infopäevad ja koolitused. Samuti mestivad omavalitsused juba kultuuripealinna programmi arendusprotsessi kuuluvate projektidega, et leida ja kokku leppida ka nende raames ühiseid tegevusi. Jätkub kultuurikorraldajate võimestusprogramm Kultuurikompass, mis võimaldab kohalikel kultuurikorraldajatel end kultuuripealinna aastaks olulistel teemadel ette valmistada ja täiendada.

Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 viib ellu Tartu linn koos kõigi tiitlile kandideerinud 19 Lõuna-Eesti omavalitsusega, milleks on Antsla vald, Elva vald, Kambja vald, Kanepi vald, Kastre vald, Luunja vald, Nõo vald, Otepää vald, Peipsiääre vald, Põlva vald, Rõuge vald, Rõpina vald, Setomaa vald, Tartu vald, Tõrva vald, Valga vald, Viljandi linn, Võru linn ja Võru vald.

Euroopa kultuuripealinna ettevalmistusi ja elluviimist koordineerib sihtasutus Tartu 2024. Sihtasutuse töö kultuuripealinna ametliku programmi, turunduse jm elluviimiseks lähtub Tartu 2024 kandidatuuriraamatust ja loovkonseptsioonist Ellujäämise Kunstid.

HUVITAV TEADA

- SA Tartu 2024 ja omavalitsuste koostöölepingu allkirjastamiseks sõitis Tartu 2024 esindus tänavu jaanuaris nelja päeva jooksul läbi 1000 kilomeetrit.
- Ringsõidu käigus toimus erinevaid kontserte, etendusi ja kohalikku omapära esiletoovaid tegevusi. Esimesel päeval toimus Viljandis loo “Uhti, uhti uhkesti” uusversiooni maailma esiettekanne Tubli Brothers ft Lee Tauli esitluses. Valgas kiiguti üle piiri Valgast Valka, Rõpina sõideti lepingut allkirjastama saaniga Sillapää lossi trepile ja Tõrvas talisuplesid kaunid Lõuna-Eesti näkid. Antsla vald ja Setomaa vald kutsusid Tartu 2024 tiimi liikmed ehedatesse talvemuinasjuttudesse, Kastre vallas jõudis koostööleping allkirjastajateni kelgukoerarakendiga. Peipsiääre vallas õitsesid Alatskivi lossi ees lumes nartsissid, Otepääl kirjutati koostööleping alla kõrgustes ehk ajaloolises Pühajärve Spa ja Puhkekeskuse Tornis.
- Rõuge vallas tervitati Tartu 2024 tiimi lummeva lõõtsamängu ja Luunja vallas mürtsuvate trummidega. Tartu vald ja Kambja vald esitlesid oma vastvalminud kooli- ja lasteaiahooneid ja Elvas kirjutati koostööleping alla keskvaljakul lumest valmistatud välimööblil. Kanepi vallas allkirjastati lepe iidse koolihoones tsariperekonna silme all ja Vastseliina linnuses Võru vallas austasid lepingute hanesulgedega allkirjastamist raudrüütlid. Võru linnas ja Nõo vallas elas kaasa sündmusele Lõuna-Eesti tulevik. Allkirjastamise ankrumees oli Põlva vald, kus eelmise Eesti Euroopa kultuuripealinna, Tallinn 2011 raames loodud Estonian Voicesi kontsert andis järje üle Eesti järgmisele kultuuripealinna, Tartu 2024-le Tartus ja Lõuna-Eestis.
- Lõuna-Eesti on liikunud Euroopa kultuuripealinna poole samm-sammult ühiselt nõu pidades. Juba 2018. aasta jaanuaris otsustasid Tartus kohtunud omavalitsusjuhid, et 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna konkursil kandideeritakse tiitlile ühiselt. Aasta hiljem, konkursi lõppvoorus sõlmisid Tartu linna ja 19 Lõuna-Eesti omavalitsuse juhid Eesti kõrgeimas tipus, Suure Munamäe tornis ühiste kavatsuste kinnituseks hea tahte koostööleppe. Pikaajalise koostöölepingu ettevalmistamine algas pärast seda, kui rahvusvaheline sõltumatu ekspertkomisjon nimetas tunamullu augustis 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnaks Tartu koos Lõuna-Eestiga.

KOMMENTAARID

Anti Allas, Võru linnaeape:

See on ajalooline hetk kindlasti. Koos teeme ajalugu – selle, mis muistse vabadusvõitluse ajal jäi arvatavasti tagasihoidlikuks, teevad nüüd 20 Lõuna-Eesti omavalitsust ära. Me teeme koostööd. Üks kõigi eest – 19 ühe eest. Üheskoos tugeva piirkonnana tutvustame Eestile ja kogu maailmale oma rikast kultuurivarasid ja ellujäämise kunste. Me oleme vägagi elavad ja koos selle protsessi läbi tehes muutume veelgi tugevamaks. Edu meile kõigile ja aitäh Tartu kolleegidele ja sõpradele projekti südikas eestvedamise eest! Elagu ja õitsegu Lõuna-Eesti ja meie armas ning sümpaatne 2024 kultuuripealinn Tartu!

Anneta Laaneots, Tartu 2024 regionaalne koordinaator ja ringreisi korraldaja:

Meie omavalitsuste suur teotähe võimaldab luua silmapaistvat Euroopa kultuuripealinna, mis tõstab aukohale Lõuna-Eesti eripära. See tähendab prog-

rammi, mis on atraktiivne publikule, kannab meie väärtusi ja mida luues teeme kogu regiooniga kultuuri kantud võimsa edusammu.

Priit Mikk, SA Tartu 2024 juht:

Meie jaoks on väga oluline, et Tartu linnaga koos kandideerisid Euroopa kultuuripealinna tiitlile ja võitsid tiitli ka Lõuna-Eesti omavalitsused, sest niiviisi loob meeldeajava Euroopa kultuuripealinna programmi üheskoos lausa veerand Eestit. Tunnustan iga koostööpartnerit eraldi ja kõiki ühiselt koos, kes on panustanud koostöölepingu ettevalmistamisse.

Urmas Klaas, Tartu linnaeape ja SA Tartu 2024 nõukogu esimees:

Euroopa kultuuripealinn on Tartu ja Lõuna-Eesti suurim valdkondadeüleline koostöö. Olen uhke, et oleme kokku leppinud tees, mis meid rahvusvahelise suursündmuseni viib. Koostööleping annab meile tugeva aluse, et korraldada ühiselt Eesti 2024. aasta tipp-sündmus, mille edukast ja silmapaistvast teostumisest võidab nii meie regioon kui terve riik.

AJALUGU

Hariduselust Võru linnas 100 aastat tagasi

Seminaar

Seminaar, mis awati 7. detsembril, töötab peaaegu täielise õpetajate komplektiga. Direktoriks oli seni tütarlaste keskkooli direktor Koemets. Nüüd aga kuuleme Tallinnast, et haridusministeeriumi koolinõunikud Mikkelisaar ja Käis lahkumise palwed ära annud ning viimane neist (Käis) astuwat Wõru seminaari direktoriks, kuna Mikkelisaare palwet wastu ei wõetawat ja sellega ta koolinõunikuks edasi jääb.

Wõru Teataja nr 13, 04.02.1921

Põllutöökool

Põllutöökool töötab ühes seminaariga pärast lõunat kreiskooli majas. Õpejõud endised. Wahel peetakse omawahelisi kõnekoosolekuid. Wiimane oli 28. jaan. Koosolekuil tekkiswad tawaliselt elawad mõtteawaldused (mõnikord ka isiklikud asjad). Nad on heaks harjutuseks tulewastele seltskonna tegelastele.

Wõru Teataja nr 13, 04.02.1921

Uus õpejõud

Nagu teada, lahkus senine riigikoolinõunik Joh. Käis uue haridusministri ametisse asumise eel omalt kohalt. Kindlastest hallikatest saadud teadete järele asub hra Käis Wõrru elama ja wõtab oma peale kohalise seminaari juhatamise, hakates selle direktoriks praeguse kohusetäitja hra Koemetsa asemele. Sellega saab seminaar esiteks alalise juhataja ja teiseks tähtsama õpejõu ja pädagoogi oma eesotsa. Hra Käisi peetakse meil üheks paremaks loodusloo ja sellega läheduses seiswate alade tundjaks. Wõrru asub ta selle kuu keskpaigal.

Wõru Teataja nr 15, 10.02.1921

Weel üks asutus juure

Endises kreiskooli majas töötab weel peale algkooli, seminaari ja põllutöökooli – naisseltsi kunslikkude jalanõude valmistamise kursused.

Wõru Teataja nr 15, 10.02.1921

Põllutöökool

Põllutöökool kolis seminaari ruumidest, kus nad seminariga ühes töötasid, linna algkooli ruumidesse, Karja tänavasse. Ta pidi sellepärast sealt lahkuma, et põllutöökooli õpilased seminaristidega kokku ei sündinud, et nende wahel iga päew tülid ja kakelused olid. Ka muidu ei awaldanud põllutöökooli õpilaste lähedus seminaari õpilaste peal head mõju: igawene suitsetamine jne. wõis ka seminaristidesse hakata.

Mis tundidesse puutub, peab ütlema, et tunnikawa on iga päew määratud 6 tundi, aga et tunnid ei saa omal ajal ära peetud, sest õpilased peawad sagedasti kellast 2–7 kooliõpetajaid ootama. Kui mitte kooliõpetajaid ei ole, siis ei maksa kooliõpilasi iga päew nii vara kutsudagi. Kooliõpetajateks on Wõru maakonnawalitsuse osakondade juhatajad, kirjutajad ja abikirjutajad, kes tulewad, kui maakonna walitsus kinni pannakse (see on 6–7), siis ilmuwad kõik kooliõpetajad ühe korraga tunde andma. Nad tahawad igaüks ühel ja selsamal ajal tunde anda, sellest tuleb suur segadus: üks tahab enne ja teine tahab enne. Wiimaks otsustatakse omawahelise hääletamisega.

Nii põllutöökooli asi edeneda ei wõi.

Wõru Teataja nr 21, 24.02.1921

Vanu ajalehti sirvis Võru Gümnaasiumi raamatukoguhoidja Maris Kütt

TUNNUSTUS

Ilon Wiklandi nimeline noore kunstniku preemia tuli teist aastat järjest Võrru

5. veebruaril, Ilon Wiklandi 91. sünnipäeval kuulutati Haapsalus Iloni Imedemaal välja Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia konkursi laureaadiid. Seekord oli võitjaid kaks – Marie Martine Lupp Võru Kunstikoolist ja Elise Lissel Pähkel Vanalinna Hariduskolleeegiumist. Mõlemale määrati preemiaks 400 eurot.

Konkursi laureaadiitidel tuli Võrru juba teist aastat järjest, kuna mullu palvis selle samuti Võru Kunstikooli õpilane – Jane Mustrik.

Juba seitsmendat korda toimunud konkurss on ellu kutsunud eesmärgiga innustada noori kunstõpilasi nende loomerrännaku alguses. Tänavu tuli neil esitada üks töö vabalt valitud teemal ning vähemalt kaks illustratsiooni eesti muinasjutule “Kaksteist kaarnat”.

Konkursi noorim osavõtja, 13-aastane Marie Martine Lupp sai võidu tehniliselt leidlike ja kompositsiooniliselt huvitavate tööde eest (lugu on illustratsioonidel tõlgendatud põneva nurga alt, loo meeleolu on hästi tabatud ning oskuslikult ja osava kergusega on kasutatud kollaaži).

“Marie Martine Lupi puhul torkas silma mustvalgete vahendite väga oskuslik kasutamine ja ka sellise professionaalse võtte nagu ankurkujundi oskuslik kasutamine. Ehk siis, kui juttu oli kaarnatest, siis see kaaren tema piltidel ei olnud võimalik kohe silmatorkav, aga ta esines sellise ähvardava musta pilvena. See mulle hästi meeldis,” ütles Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia žürii liige Urmas Viik “Aktuaalsele kaamerale”.

Võru Kunstikooli põhiõppe III kursusel õppiva Marie Martine juhendajaks on Tiina Suumann.

Koolis öeldakse noore kunstniku kohta ainult kiidusõnu: „Väga töökas ja usin ning väga hea süvenemisvõimega,“ iseloomustab Võru Kunstikooli direktor Liia Leppik Luppi. Temaga esikohta jaganud 17-aastane Elise Lissel Pähkel jäi žüriile silma maali tehniliste vahendite oskusliku kasutamisega. Eripreemia sai Angela Lauge Kuresaare kunstikoolist.

Žüriiliikmed Urmas Viik, Krista Kumberg, Karin Mägi, Tea Tammelaan ja Viive Noor nentisid rõõmuga, et huvitegevusele seatud piirangud konkursist osavõtjatele takistuseks ei saanud. Selgi aastal oli osalejaid üle vabariigi – Tal-

Ilon Wiklandi noore kunstniku preemia võitja Marie Martine Lupi vabalt valitud töö “Autoportree”.

Foto: Hele Otti

linnast, Tartust, Viljandist, Haapsalust, Kuressaarest, Jürist, Koselt ja Märjamaalt, kokku 24 noort.

Traditsiooniliselt avati Iloni Imedemaal koos konkursi tulemuste välja kuulutamisega ka näitus parimatest töö-

dest. See jääb avatuks 28. märtsini. Veebi vahendusel toimunud auhindamistseremooniat saab järelle vaadata Iloni Imedemaa Facebooki lehelt ja Youtube’ist.

LASTEAIALOOD

Sinilille rühma valmistatud lumest juubelikompositsioon.

Fotod: lasteaed Punamütsike

Lasteaed Punamütsike pidas 45. sünnipäeva

Lasteaias 18.–26. jaanuaril toimunud juubeliüritused

Kui ukse avad sa ja kuuled laulu ka ja naerukilkeid lõbusaid võid kaugelgt märkata. Siin algab muinasjutt, saab otsa kurbus, nutt, me lasteaed, nii tore see, on Punamütsike.

Just selliste sõnadega algab meie lasteaia laul. Just nii on see olnud juba 45 aastat.

Punamütsikese sünnipäevamuinasjutt oli seekord pisut teistsugune kui tavaliselt, sest praegune olukord ei luba suuri kogunemisi. See aga ei tähenda, et sünnipäev jäi tähistamata. Nädala jagu tegemisi viis meid päev-päevalt sünnipäevale lähemale.

Esmaspäev – kaardipäev

Juubeliürituste avapäeva nimetasime kaardipäevaks. Selleks päevaks palusime

kõigil peredel meisterdada juubilarile sünnipäevakaardi. Nii tulidki väikesed Punamütsikesed esmaspäeval lasteaeda, kaart näpu vahel. Loovuse ja fantaasiaga ei olnud kokku hoitud: palju erinevaid tehnikaid, värve, joonistusi ja luuletusi. Et maja saaks piduliku ilme ja vanemad sellest ilust osa, riputasime kaardid aken-

dele. „Soovime teile palju rõõmsaid kilkeid, naeru ja rohkelt mängulust, et oleksite edaspidi sama positiivsed ja lahed!“ võis lugeda 5-aastase Simoni kaardilt.

Koostöös lastega said uhke välimuse ka rühmade ukсед. Õhupallid, sünnipäevakaardid, lilled, „Punamütsikese“ muinasjutu tegelased, tordid ja südamed ... Sünnipäevalaps võis värviküllaste uste üle küll uhkust tunda.

Teisipäev – pillipäev

Sünnipäeva juurde kuuluvad laul, tants ja pillimäng. Nii tärkas muusikaõpetajal idee, et lapsed võiksid tuua kodust kaasa ühe rütmipilli, lastepilli, mõne pereliikme päris pilli või hoopis perega koos meisterdatud pilli. Pille toodi lasteaeda uskumatult palju – kokku 190. Nende hulgas olid päris viiul, akordion, kitarre, kandleid, marakaid, trumme, suupille, plokkflööte, ksülofone, süntesaatoreid, ukulelesid, rütmimunakesi, jaurameid jne. Toodi ka palju huvitavaid omameisterdatud pille. Pillidest sai kokku vahva näitus. Ja lapsed olid elevil ja rõõmsad, et said oma pilli tutvustada ning koos orkestrit teha.

Kolmapäev – mängupäev

Aga mis on sünnipäevapidu ilma mängudeta?! Eriti lasteaia. Kõik rühmaõpetajad tegidki oma tohutus mängude arhiivis inventuuri ja valisid välja need kõige lustakamad, mida koos Punamütsikese ja hea hundiga väljas mängida. Oh seda nalja ja naeru, kui hunt jäneseid püüdis ja kaisutas, kui külmataat lapsi jääkujudeks külmetas ja päike nad jälle üles sulatas. Hokeikeppidega aeti taga litrit, mis oli eriti libe ja lendas kogu aeg vales suunas. Kõiki mängu ei jaksa üles lugeda! Mainimata ei saa jätta küll üllatuskülalisi: pödrad, rebased, karud, kassid, lepatriinud ja linnukesed, oravad ja jäneseid. Kõik nad töid nii suurtele kui väikestele naeratuse näole.

Neljapäev – õhupallipäev

Õhupallid ja lapsed, need on nagu rõõmu kaks otsa. „Keegi ei saa kurvastada, kui tal on õhupall,“ arvas ka Karupoeg Puhh. Õhupalle oli sel päeval kõikjal. Neid sai joonistada ja kaunistada. Nendega mängiti nii rühmataas kui saalis, ja seekord, üllatus-üllatus, toimusid õhupallimängud ka basseinis. Õhupalle – suuri ja väikseid ja värvilisi – oli nii palju, et jätkus kõigile. Suure basseini toodi veel väike täispuhutatav basseini, millega lapsed said veesõitu nautida. Väiksemad sorteerisid palle värvi järgi, jooksid palliga vees, viskasid ja püüdsid. Suuremad mängisid basseinis võrkpalli ning püüdsid pallile pea, põlve, küünarnuki ja ninaga pihta saada. Ja see, et „Õhupalliküllis“ pidi „hirmsa palli“

eest vee alla kükitama, oli eriti lõbus. Küll meie lapsed on osavad!

Reede – kostüümipäev „Sõbrad koos“

Ja siis ühel päeval kehastusid kõik lapsed muinasjututegelasteks. See sai teoks tänu vanematele. Kodu olid valmis mõeldud toredad tegelaskujud, valmistatud vahvad kostüümid ja välja mõeldud enesetutvustused. Lapsed esitlesid end suure rõõmu ja uhkusega.

Tagasisidet küsides saime teada, et enim meeldiski neile koos vanematega peoks valmistumine. Lapsed, kes sel päeval lasteaia puudusid, pakkusid välja ideed korraldada järgmine stiilipidu sõbrapäeval. Koos sõpradega on igavesti vahva lustida!

Esmaspäev – lõkkepäev „Küpsetame midagi maitsvat!“

Punamütsikese lasteaia sünnipäev on kesktalvel, aga see ei sega ometi grillimist. Ühel päeval aknast välja vaadates nägidki lapsed, et õuealale on tehtud uhke lõke – lasteaia sünnipäeva ajaks saadi Võru linnalt laenuks tulease.

Lapsed panid ruttu riidesse ja läksid õhinal õue lõkkeasut uudistama, seda muidugi ohutust kaugusest. Õpetaja kaasabil said viineri ja vahukomm kena pruuni väljanägemise. Võis ampsata viinerit alla ja kommi peale, aga võis neid ka koos süüa – nii ehk oligi kõige maitsvam.

Teisipäev – tervituste päev, tordipäev

Lasteaial on saanud traditsiooniks, et iga sünnipäeva hommikul ärkavad Punamütsike, sõbralik hunt, mõnikord ka ema ja vanaema varakult üles. Nad on rõõmsad ja õnnelikud ning soovivad oma häid emotsioone teistega jagada. Nad tervitavad kõiki lasteaeda saabujaid ja pakuvad neile kommi. Sellel pidulikul päeval katab iga rühm laua, kuhu kuulub laste endi tehtud tort.

Fotonäitus

Robootika on lasteaia üks innovaatilisemaid õppemeetodeid. Ka Punamütsikese lasteaia on õppetöö rikastamiseks

mitmesuguseid robootikavahendeid. Kõige esimesed olid legod, seejärel lisandusid haridusrobotid Bee-Bot, Blue-Bot, Ozobot, Matatalab, Rugget-robot (maastikurobot), Lego Coding Express ning Qobo robottigu. Mitme roboti juurde kuuluvad tahvelarvutid jt lisatarvikud. Õpetajad on kasutanud roboteid väga erinevate teemade puhul. Soovisime neid tegemisi lasteaia sünnipäevanädalal kõigile tutvustada ja panime õpetajate tehtud fotodest lasteaia koridori seinale üles robootikateemalise näituse. Piltidel on näha laste rõõmsad näod: robootikategevused pakuvad neile nii suurt huvi, et tihti jääb mänguajast puudu. Näitusel on näha ainult väike osa Punamütsikese lasteaia robootikategevustest.

Üllatuskava

Aeg ja olud panevad uusi lahendusi otsima. Õpetajatel tuligi hea idee, et kõik rühmad võiksid teha tervitusesinemise ja selle üles filmida. See oli hea lahendus olukorras, kus eri rühmade lapsed ei saa kokku tulla, ühiselt laulda ja tantsida. Kõik rühmad valmistasid ette lühikava – laulu, tantsu, pillimängu või luuletuse. Nii said kõik lapsed Punamütsikese lasteaiale õnne soovida. Tervitusvideot vaadati koos arvutiekraanilt 26. jaanuaril, Punamütsikese lasteaia sünnipäeval.

Üritusi kajastasid Tea Kõrs, Kätlin Toots, Annika Pilvistu, Margit Plado, Kaili Kapp, Ivika Kaldmaa, Kristina Gross, Merike Ilves, Merle Kõivumägi

TEADE!

Kallid endised Punamütsikese töötajad!

Olete ikka meie südames ja mõtetes, seepärast soovime teid lasteaia juubeli puhul tervitada. Jagame teiega meeleldi tervitusvideo linki, selleks võtke ühendust meie infojuhiga: Anu Vink, e-post: anu.vink@voru.ee.

Okaskera rühma lapsed kostüümipäeval.

Päikesekiire koolieelikud õhupallipäeval basseinis.

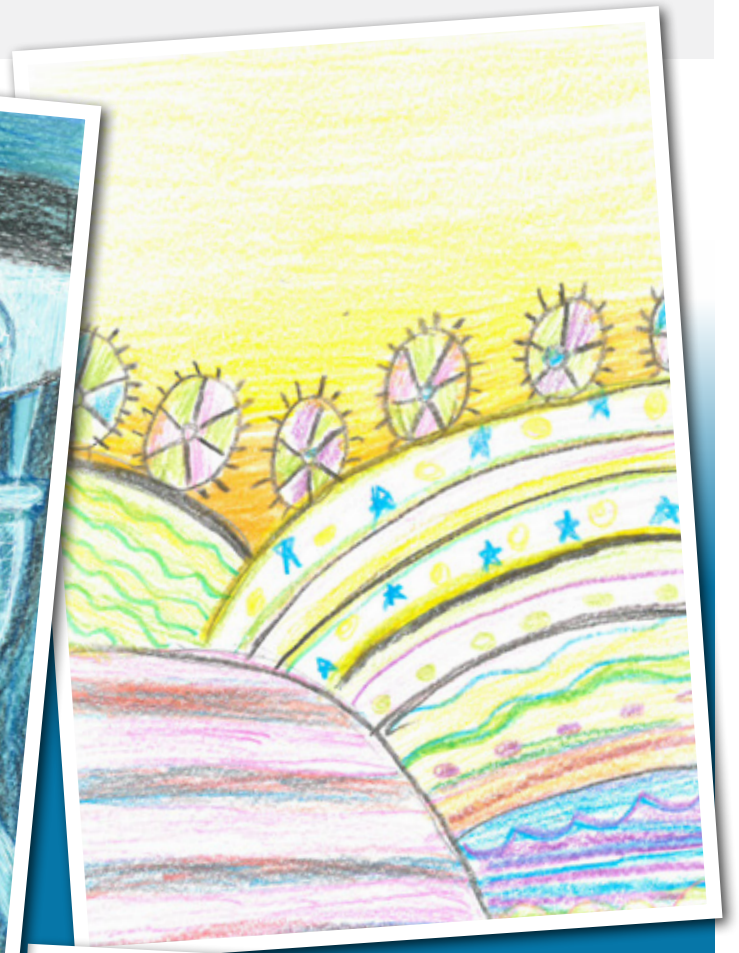

Pesamuna rühma lapsed maiustamas lõkkepäeval.

EESTI VABARIIGI SÜNNIPÄEV

Palju õnne, Eesti!

Võru Kunstikooli õpilaste kaardid Eesti Vabariigi 103. aastapäevaks.

SPONSORLUS

Danpowerist saab Võru Võrkpalliklubi peاسponsor

Soojaettevõtte Danpower Eesti AS sõlmis Võru Võrkpalliklubiga lepingu, millega saab ettevõttest klubi peاسponsor. Klubi võistkonna uus nimi on Danpower/Võru VK.

„Võru võrkpallil on pikk ja väärikas ajalugu, mille kestel on nii siinsed naiskonnad kui meeskonnad näidanud Eesti tasemel korduvalt väga head mängu. Paljud siinsed võrkpallurid on jõudnud Eesti koondise ridadesse. Soovime, et võrkpall oleks Võrumaal jätkuvalt väärtustatud ja areneks spordialana tulevikus veelgi edasi,“ ütles Danpower Eesti ASi müügi- ja kliendisuhete juht Maire Udras.

Danpoweri Saksamaa emafirma jaoks on väga oluline see, et nende tütarfirmad erinevates riikides panustaksid ka kohaliku kogukonda. „Nagu öeldud, on võrkpall Võrus väga populaarne spordiala, mis paneb südame põksuma paljudel inimestel,“ lisas Udras.

Esimeses järgus aitas Danpower koos Võru linnavalitsusega korda teha Võru

Danpower/Võru VK meeskond.

Foto: Maire Udras

Spordikooli seina, mis muudab võrkpalliklubi koduväljaku esinduslikumaks. Lisaks reklaamile toetab Danpower võrkpalliklubi ka rahaliselt. Koostööleping on sõlmitud tähtajatult.

Võru abilinnapea Sixten Sild ütles, et ühe väikelinna võrkpalliklubi saab olla edukas ainult oma kogukonna ühisel toel, millesse annavad oma panuse klubiliikmed, omavalitsus ja ettevõtjad. „Seetõttu

tervitame Danpoweri otsust asuda Võru võrkpalliklubi sponsoriks. Ühest küljest annab see täiendava arengutõuke meie võrkpalluritele ja teisest küljest tõendab linnavalitsusele veelkord, et Danpower Eesti on kogukonnast hooliv ja vastutustundlik partner.“

Võru Võrkpalliklubi juhatuse liige, naiste võistkonna treener Raivo Jeenas tõi välja, et koostööleping Danpoweriga annab klubile kindlama tunde tulevikuks. „Leping võimaldab tõsta võistkondade spordimeisterlikkust, paremini läbi viia laagreid ja igapäevast treeningtööd. Samuti muretseda kvaliteetsemat spordivarustust ning pöörata rohkem tähelepanu taastumisele vigastustest ja treeningutest. Firma selline leping näitab suhtumist saavutusspordiga tegelevatesse noortesse,“ kiitis ta.

Danpower Eesti AS opereerib Võru ja Puiga kaugküttesüsteemi, kuhu on alates 2012. aastast investeeritud rohkem kui 7 miljonit eurot. 2013. aastal avati

Võrus saksakeelne klienditeeninduskeskus, mille töötajad teenindavad kirjalikult ja telefoni teel kontserni omaniku, Enercity Saksamaal asuvaid kliente. Lisaks otsib Danpower Eestis taastuvenergia projekte, kuhu on valmis investeerima kuni 100 miljonit eurot.

Võru Võrkpalliklubi tegutseb klubina 1992. aastast. Klubil on riigi tiitlivõistlustel osalevad võistkonnad. Naiskond mängib Eesti meistriliigas ja karikavõistlustel, meeskond esimeses liigas. Varem on nii naiskond kui ka meeskond mänginud Balti liigas. Eesti meistrivõistlustelt on naiskond võitnud hõbe- ja pronksmedali, samuti mänginud karikafinaalis. Klubi võistkonnad on Võru Spordikooli õpilastele võimaluseks areneda ja tõsta oma meisterlikkust.

Maire Udras
Danpower Eesti AS
müügi- ja kliendisuhete juht

TALV, MIS ON TÕESTI TALV

Talv üle Eesti on ilmutamas enda kõige ilusamat palet, musta maad ei leia praegu kuskilt. Suusarajad, uisuväljad ja kelgumäed pole aastaid olnud niivõrd rahvarohked. Talve-rõõmud on pakkunud head leevendust olukorras, mil siseruumides kogunemine ja sportimine on piiratud või sootuks keelatud. Võrumaa Mäeslaalomisari ja Võrumaa Suusasari on vähesed sportlikud ühisüritused, mis praegusel ajal lubatud on. Käesoleva lehenumbri ilmumise ajaks oleme mäel ära teinud 2 etappi ning murdmaarajal 3. Hoopis uue sündmusena toimus aga 14. veebruaril täiesti esimene Võru iluuisufestival. Kui murdmaasarja oleme eelmises lehenumbris juba puudutanud ning uuesti teeme seda hooaja lõppedes, siis sel korral on teemadeks uisutamine ja mäesuusk-lumelaud.

VÕRU 1. ILUUISUFESTIVAL

Võimlemisklubi Janika Võru osakonna Võrukaelad

Päeval, mil Võru linnapea Anti Allas andis sotsiaalmeedia vahendusel teada, et on võtnud koos oma heade abilisega südameasjaks luua linna keskvaljakule uisuväli, tekkis Võrumaa Spordiliidu mõte seda kohe ka ühisürituseks ära kasutada. Niimoodi sündiski plaan korraldada teadaolevalt päris esimeste Võru iluuisufestivali. Nagu ikka olid osalema oodatud kõik olenemata vanusest ja oskuste tasemest. Vaatamata sellele, et ettevalmistuseks jäänud aeg polnud kuigi pikk ning head uisujaid ei leia just paljudes kohtades oli huvi küllaltki suur. Kuni kahe ja poole minuti pikkuseid kavasid kogunes lausa 13. Esineda sai üksinda või kuni kuueliikmelise grupiga. Kõige populaarsemaks kujuneski paaristants, kuid ei puudunud ka sooloartistid ning üks armas viieliikmeline tüdrukute trupp.

Julgust üksinda jääl esineda näitasid üles Terje Reilson Rõuge vallast, Mia Kaljapulk, Lily Mück, Kristi Pai ja Laura Mirell Võru linnast ning Eliise Podtsepajev ning Miina Mariete Pihu Võru vallast. Kahekesi liuglesid Mia-Lisete Erik ja Lisanna Henning (Uisusõbrad, Võru linn), Mia Kleinson ja Karoliine Lakur (VK Janika Võru, Võru linn), Carmen Iiris Young ja Mia Marii Vösumägi (BFF, Rõuge vald), Emily Saks ja Hanna-Gret Udumäe (VK Janika Võru, Võru linn) ning Mia-Lisete Erik ja Merili Härma (Elu uiskudel, Võru linn). Armsad esinemised kulmineerusid VK Janika Võru viieliikmelise sõpruskonna põhjalikult ettevalmistatud jää-tantsuga – värviliste tutimütside ja seelikutega liuglesid jääl Lisete Ilves, Vanessa Bahmatšev, Scarlet Juhansoo, Kärt-Getter Rest ja Marta Ruthe.

Tegemist ei olnud kaugeltki võistlusega, kuigi kõiki esinemisi jälgis pingsalt professionaalne, kuid sõbralik žürii. Oma vahvad, toetavad ja

südamlikud kommentaarid kandis ette suurepärase silmaga tantsuõpetaja Tea Kõrs (VK Sirutus), kellele olid žüriitöös abiks teised linna armsamad tantsutreeneriid Eliise Abel (VK Janika Võru) ja Janeli Sikaste (Võru Kunstikool, tantsutrupp Showstep). Kiidusõnade ja ergutuseta ei jäänud ükski esineja, sest kõik olid väga armsad ning loovad. Kõik said esinemise eest temaatilise kruusi, millest pärast talviseid õuehetki sooja jooki nautida, ning tunnustava kiituskirja, mis kandis toimunud vahva ürituse motot: „**Julge pealehakkamine ongi võit!**”

Pärast kavade lõppu ning žürii etteastet seadis end jälle Vastseliina hokiklubi eestvedaja Taavi Tuvike, kes jagas juhtnööre, kuidas end uiskudel kindlalt ja mugavalt tunda. Kes kuulasid ja kaasa tegid, oskavad nüüd kindlasti paremini uiske jalga panna ja kinni siduda, uisutamiseks sobivat riietust valida, tasakaalu hoida ning isegi kukkuda. Koos oma noorte abilisega suutis Taavi ehk mõnele lapsele või ka täiskasvanule panna pähe mõtte liituda tõsisemate hokitreeningutega Vastseliinas.

Selle ägeda päeva läbiviimisel oli asendamatuks abiks ka abilinnapea Toomas Sarapuu, kes ilmselt endalegi üllatuseks vedas päeva vägagi pädeva spordikommentaatorina. Muusikat mängis Võru kultuurimaja Kannel helimees Madis Eiche. Kuuma glögi enda kättega ehitatud katlast jagas linnapea Anti Allas. Suur aitäh kõigile, kes kaasa aitasid. Sügav kummardus ka jääväljaku ehitus- ja hooldusmeeskonnale ning administratsioonile.

Tagasiside päevale oli armas ja positiivne ning mitmed esinejad lubasid juba uut kava harjutama hakata lootuses, et millalgi tuleb ka Võru 2. iluuisufestival. Kindlasti tuleb!

Iluuisufestivali sõbralik žürii: Eliise Abel, Tea Kõrs ja Janeli Sikaste

VÕRUMAA MÄESLAALOMI SARI 2021

Suur heameel on, et just selleks hooajaks on Kütioru keskus jälle täiel jõul tööle hakanud ning sajad ekstreemsema talispordi austajad on sinna ka tee leidnud. Just selleks, et pakkuda põnevust ka neile, kutsusime koostöös Kütioru keskusega ellu Võrumaa Mäeslaalomisarja.

Oleme mäel slalomiste protokolli kogunud juba kahel korral. Võib mainida, et rajaolud on neil kordadel olnud küllaltki erinevad. Esimesel korral, 27. jaanuaril oli tegemist pehmemate oludega, mil rada muutus üsna kiirelt pehmeks ning ohutuse mõttes tuli seda ka aeg-ajalt siluda. Eelkõige sellepärast, et enamiku osalejatest moodustasid just väiksemad talisportlased, mõni lausa esimest hooaega suuskadel või lumelaul.

Kuna formaat näeb ette igale sportlasele kaks laskumist, mille tulemused lõpus omavahel liidetakse, jäi esimesel etapil nii mõnelgi kukkumise või lippude vahel eksimise tõttu ühe sõidu aeg kirja saamata. Teisel korral, 10. veebruaril olid rajaolud hoopis teistsugused ning pehme lume asemel kõva ja sile mäenõlv ning eksimusi ja parandamatute kukkumiste tõttu katkestamisi ette ei tulnud. Seda saame lugeda juba harjutamisele järgnenud meisterlikkuseks

nii korraldajate kui osalejate oskustes ning just oskuste arendamine on meie suusasarjade põhieesmärk. Osalemisjulgus ongi ju pool võitu!

Mäesuusatamise kategoorias oli esimesel korral meeste hulgas kiireim Võru noormees Tauri Jürisaar (Tartu Slalom), teisel etapil Lääne-Virumaa noorsportlane Tristan Ruuto (SK Telemark). Naistest olid mõlemal korral kiiremad Tartu Slalomi esindajad Tartumaalt: Mariann Zernant ja Hanka Mühlberg.

Lumelaudureid oli küll osalemas vähem, kuid nende võistlus pole sugugi igavam. Esimesel etapil sõitis lauduritest kõige kiiremini Tartumaa neiu Mai Brit Teder (Luunja Lumekool MTÜ) ning meestest võrumaalane Mart Laanelepp. Teisel etapil võitis meestest Võru Kreutzwaldi Kooli spordipoiss Rico Rästa ning naistest Kütioru keskust esindav Silvia Zvirgzdinš, kes on samas ka sarja üks eestvedajatest.

Järgmine kohtumine sarjas on neljapäeval, 25. veebruaril. Aga mõnus ja hubane, ägedate radadega Kütioru keskus ootab kõiki huvilisi iga päev! Infot leiab lehelt www.kutiorg.ee.

Kohalikud slalomistid Travis Tammik (nr 14) ja Nils Vösa (nr 22) on endale valinud eriti põneva formaadi. Neile ei piisa ainult kahest aja peale sõidust ning seetõttu teevad kaasa mõlemas grupis – kaks sõitu suuskadel ja kaks lumelauaga. Seda on nad edukalt teinud mõlemal toimunud etapil.

Võrumaa Spordiliidu poolt korraldatavatele üritustele on oodatud **KÕIK** – olenemata treenitusest ja oskustest. Osavõtt ongi võit!

www.vorumaaspordiliit.ee

RAAMATUTUTVUSTUS

Vana-Võromaa päevapiltnikud

Koostanud Ago Ruus, väljaandja Võru Instituut

Väga suure aukartusega hoian käes – õigem oleks öelda laual – Ago Ruusi aastatepikkuse uurimistöö vilja, suursugust väljaannet „Vana-Võromaa päevapiltnikud“. Loomulikult võtab ligi 400 leheküljelise raamatu tekstide lugemine ja fotode vaatamine tunde, aga siinkohal jagan teiega esmamuljet.

Saatesõnas kirjeldab Ago Ruus oma esimest kokkupuudet vanade fotodega ja tutvustab raamatu koostamise ideed, et jäädvustada Võrumaa fotograafia ajalugu. Loomulikult on iga Võru ajalugu käsitlev teos seotud dr Fr. R. Kreutzwaldiga – Lauluisa saadab 1845. aasta Das Inlandi 17. numbrisse sõnumi, et esimene fotograaf jõudis Võrru ehk „lasi päikesel varjundada“.

Aastatel 1845–1900 jäädvustasid tollast elu-olu fotodele Wilhelm Staden, Mary von Harder ja Gustav Mikkelsaar. Raamatust leiame lisaks dr Fr. R. Kreutzwaldile fotojäädvustusi Võru kreisiarst dr Pouletist ja Hindrik Prantsust.

Valikust ilmneb, et juba tollal tehti pilte koduloomadest: näeme Kreutzwaldi koera Hektorit, lisaks veel kaht kassi ja suurt musta kana.

Teises peatükis käsitleb Ago Ruus perioodi XX sajandi algusest kuni iseseisvuseni, mil „fotograafia jätkas võidukaiku“ ja päevapiltnike nimekiri on mitu korda pikem. Siin meenutab oma suhet fotograafiaga Albert Ivask, keda usutavasti vanemad võrulased mäletavad. Raamatust leiame fotosid vanadest aparaatidest, näiteid reklaamidest, omaniku käekirjadest jms. Juba on fotod muutunud ilmekamaks ja rohkem on grupifotosid. Hästi armsad on Anna Suderi „Kahekesi kalal“ ja Kristjan Kooskora poja Haraldi foto. Suur rõõm on näha koolipoiss-moosekant Arthur Adsonit Aleksander Zippi kaunilt raamitud fotol. Hea tuju garanteerib Emar Kalda väsinud Vööpsu müüri mehe vaatamine. Johannes Pajo „Talitee algus Tamula järve kaldal Võrus“ aastast 1923 oleks nagu tänavune jäädvustus, kui hobused välja arvata.

Peatükk iseseisvusest II maailma-

sõjani on jagatud alapeatükkideks. Eraldi on juttu kutselistest fotograafidest, kiirfoto tegijatest, küla- ja harastuspiltnikest. „Võru vaieldamatult tuntuim ja produktiivseim meiserfotograaf oli Gustav Zopp“, kes reklaamis oma tööd uhkelt lehtedes ja kellelt näeme raamitud fotot Jaan Vahtra perekonnast. Imeilus on Jaan H. Variku noore naise koloreeritud portree.

Kiirfotograafide juures sai foto kätte 10–15 minutiga. Väljaandes saame imetleda Aleksander Kepniku kollaaži kiirfotodest Kreutzwaldi ausamba juures, mille avamisest möödub tänavu 95 aastat.

Külapiltnike peatükis saab lugeda Vastseliina kihelkonna päevapiltnikust Mihkel Timmost, kelle reklaam oli „Pildid saad Sa head, kui Sa Timmot tead!“. Temalt näeme romantilist fotot „Kahekesi“. Tänu külapiltnikele on jäädvustatud ajalukku Võrumaa erinevaid kohti: Rõuge, Nursi, Vana-Roosa jne.

Tänuväärne roll meie ajaloo jäädvustamisel on harrastusfotograafidel, kelle nimekiri on muljetavaldavalt pikk. Näiteks Aleksander Roop, kelle Obinitsa-perioodi kirjutas Kauksi Ülle näidendisse „Obinitsa“ ja kellelt on raamatus imelised loodustfotod. Alfred Hollolt on raamatus ainsad värvilised fotod diapositiividelt. Johannes Urtson on jäädvustanud kunstnikud Ernst Hallopi, Eduard Rüga ja Hans Metsa Kasaritsas maalimas. Arnold Aleksi foto Haanjamaa talupere suvel lõunalaual annab tunnistust, et juba tollal söödi ilusa ilmaga väljas, sest talutares tuli niigi pikk talv üle elada.

Väga suur tänu Ago Ruusile Võrumaa ajaloo jäädvustamise ja ülestähendamise eest!

Inga Kuljus

Rainer Rahasepa luulekogu „Umah keeleh“

2021. aasta esimesel kuul üllatas Rainer Rahasepp kauni ja sisuka luulekoguga „Umah keeleh“. Varasemalt on tema sulest ilmunud raamatud „Rõõmu kandes“ - ja „Päike pesitseb me põues“. Kolmas, nagu pealkirigi ütleb, on seto keeles, sest autori juured on Petseri taga Kossolka külas. Avaluuletuses rõhutabki autor oma juuri:

*Parhilla´ ma kõnõlõ umah keeleh,
ma tiia, koh omma´ mu juurõ´,
õt mu latsil uma kiil olõsi meeleh
ka sis, ku nimä´kasusõ´ suurõs.*

*Om mu jutuh umma tõtt,
sport om tervüse tablett,
inne, ku ma sāngu kobi,
tii ma tiiru, sport hüä rohi.*

*Tahasi jo nätä´lummõ,
a talv õi taha´kuigi tulla´,
looda ma, õt vaest sis hummõn
jal kõrd lumõuarmõh hulla“.*

Väga soe ja intiimne on Rainer Rahasepa armastusluule: „Edimädse´kirivä´liblika“, „Mul tõisi olõ-õi vaia“, „Ma tunnõ, õt häitse“.

*Su silmih ma näe,
koh eläs meil kevväi,
illo lõpmalda kae,
süä hallu ei pelgä´.*

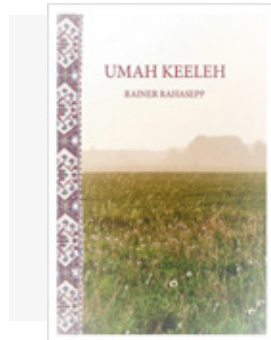
*Ma laula tollõst, mida ma tunnõ,
ma laula tollõst, midä ma kuulõ,
sõna´õga päiv mul tulõva suulõ,
kandku´seto sõnnu igävätse´tuulõ´.*

Suur tänu Rainer Rahasepale, et sõnad tulevad suule!

Inga Kuljus

Kogust leiame kuningriigipäevale pühendatud luuletuse. Vaimukalt ja samas südamlukult on kirjutatud Setomaast luuletuses „Süä om sääl, koh om mu armas Setomaa“. Raamatule annavad lisaväärtust fotod nii varasemast kui ka praegusest ajast. Näiteks on fotojäädvustus 1980. aastast Kossolka külarahvast koos rahvapärimuse kogujatega. Liigitav on foto allkirjaga „Midä sa porgatat?“. On luuletusi töötlemisest ja pidudest, mida iseloomustab näiteks foto „Neli ts´urra ja üts naane“.

Rainer Rahasepp tuletab luuletuses „Jalotaminõ tege hüvvä“ meelde, et liikumine on tervis.

RAAMATUTUTVUSTUS

-raamat on ilusas seto keeles-

11.03. kell 14.00

Võromaa Keskraamatukogu mõttetoas

Kõneleme raamatu saamisloost ning sekka mõned riimidki.

Jutu kõrvale mekime kohvi ja nosime hääd.

Rõõmsa kohtumiseni!

TASUB TEADA

Uus teenus raamatukogus

Võrumaa Keskraamatukogust saab nüüd teavikuid (raamatud/ajakirjad/heliplaadid) laenata ööpäevaringselt, tellides teavikud raamatukappi. Pakiautomaadi põhimõttel töötav raamatukapp asub raamatukoguhoone Paju tänava poolsel küljel.

Teavikuid saavad tellida ainult Võrumaa Keskraamatukogus lugejaks registreerunud kasutajad. Lugejaks saab registreeruda nii raamatukogus kui internetis: <https://lugeja.raamatukogu.ee>.

Teenus on lugejale TASUTA ja korraga saab tellida kuni viis teavikut. Täpsema raamatukapi kasutamise juhendiga saab tutvuda Võrumaa Keskraamatukogu kodulehel: <https://lib.werro.ee/>.

Tagastatavoid teavikuid raamatukappi panna ei tohi,

Merle Koik ja Võrumaa Keskraamatukogu direktor Inga Kuljus raamatute laenutamise kapi juures.

Foto: Tuuli Kütt

raamatute tagastamiseks saab kasutada raamatukapi kõrval olevat raamatute tagastuskappi.

Merle Koik
Võrumaa Keskraamatukogu
arendusjuht

AJALUGU

Elust Võru linnas 100 aastat tagasi

Uulitsate ilu

Meie uulitsate ilu on noored puud, mis istutati aastad 7–8 tagasi kreiskooli maja ette, Aleksandri uulitsale, Tartu uulitsale jne. Nüüd aga on näha isearanis laada ja turupäewadel, kuidas hobuseid nende puude külge seotakse ja viimased hammastega puukoort rikuwad.

Isearanis silma torkab Tartu uulitsal maakonnawalitsuse keldri ja „Wene klube“ ees. Mehed on ise „klubes“ ja hobused külmetavad ning näriwad puid. Siin võiks küll politseil silm vähe terawam olla, muidu jääme sellest armsast ilust – puudest uulitsa ääres – päris lagedaks.

Wõru Teataja nr 14, 07.02.1921

Sissekukkumine

Et küll ajalehed tihti kirjutawad sulipoistest ja nende tegudest, aga siiski leidub veel inimesi, kes nende küüsi kukkuwad. Ühel laada ajal sõitis keegi Saalusse walla peremees Kaarna ühes oma pere-naisega Wõrusse. Peremehel olnud kaasas 7000 mk raha. Wõrus Jüri tänavat alla minnes silmas perenaine ühte rahaportmanni maas, jäi seisma, waatas mõned minutid ja siis libises õnne-laadikas taskusse. Waatas veel ringi ja sammus „Põllumehe“ hoowi, et leitud asja järelewaadata. Perenaine awas leitud portmanni ja sel silmapilgul jooksis nende juure keegi nooreherra ja ütles: mina nägin, et Teie tänavalt ühe rahaportmanni leidsite ja tahan ka leitud summast osa, ja nõudnud rahakotti oma kätte. Kuid peremees annud nõudjale oma rahakotti ja ütelnud, et see ei olla mitte leitud portmann, vaid see olla tema oma. Kuid sel silmapilgul, kui maamees selja perenaise poole keeras, libises 7000 mk. maamehe portmannist wõera külalise taskusse. Siis annud wõeras rahakoti maamehele tagasi, öeldes: „Hea küll, mina lähen ära, jagage peale leitud summa Teie omawahel.“

Wõru Teataja nr 15, 10.02.1921

Raamatukogu

Wõrus oli omal ajal linna raamatukogu ja lugemistuba. Ta oli üks parematest raamatukogudest kogu Wõrumaal ja peaaegu kõik eestikeelsed raamatud olid seal maksuta lugemiseks saadawal.

Mõni aeg tagasi kadus aga see raamatukogu nii saladusliselt ära, et keegi ei wõi üelda, kus ta praegu on.

Wõru Teataja nr 21, 24.02.1921

Elektri walgustus

Kui linn iga asja eest nii „emalikult“ hoolt kannab nagu see elektri eest, siis, peab ütlema, on küll kõik „hästi“ tehtud. Neljap. pidu ajal gümnaasiumis kustust jällegi elekter ära, kõige kriitilisemal silmapilgul. Öhtul on uulitsad tawaliselt pimedad, aga kui kuu juba ammu ülewal, kell 12–1 ja inimesi enam kedagi uulitsal ei ole, siis hüüawad lambid, kas wõi lõhki enda. Kõige enam walgestatud maja on ikka linnawalitsus ise. S. Treimanni korteris ja eeskoja ruumideski põlewad ainult 75–100 küünla-lised. Kui niisugune pillamine ja hoolimatus edasi kestawad, siis ei mõju ka järjest uute „inseneeride“ ametisse panemine, ainult elektri hind tõuseb ja tõuseb.

Wõru Teataja nr 22, 26.02.1921

Vanu ajalehti sirvis Võru Gümnaasiumi raamatukoguhoidja Maris Kütt

Võru. Vaade Tartu tänavale Kreutzwaldi tänava ristumiskohalt. Jaan Niiluse foto.

Foto: Võrumaa Muuseum.

25.02 kell 17
Võrumaa Keskraamatukogu konverentsisaalis

Kõik teed viivad keskväljakule

Urbanisti ja arhitekti ELO KIIVETI AVALIK LOENG

Tule mõtle kaasa oma linna arengutele!
Kuidas äratada ellu linna keskus? Kuidas teadlikult ruumi aktiveerida, inimesi kokku tuua? Kuidas ise kogukonnas ruumiekspimenti teha – lihtsalt, kiirelt, odavalt! Mida saavad linnad peale uue väljaku valmimist edasi teha? Miks on hea avalik ruum imesele, keskkonnale, tervisele kasulik?

Urbanist ja arhitekt ELO KIIVET mõtestab kogukonna kohtumisel linna keskpunkti olulise maamärgi ja kohaliku elu katalüsaatorina.

Avalik loeng toimub seoses Eesti Koostöö Kogu rändnäitusega “Kodukoha kompass”. Näitus on Võrumaa Keskraamatukogus avatud 3. märtsini 2021.

FESTIVALI OOTUSES

Pärimustantsijad tunamullu lõotsameister August Teppo õuel.

Foto: Gert Lutter

Võru pärimustantsu festival oli, on ja jääb!

Sel aastal 9.–11. juulil, aastase pausi järel, tulevad Võru tänava-tele, väljakutele, õuedele ja saalidesse tantsijad, et pärimustantsu festivalile eluõigust nõuda.

Tants teeb tuju heaks! Seda tõde silmas pidades ei loobu Võru tantsijad, tantsujuhid ega folkloorisõbrad festivali korraldamisest. Pealegi on Võru festival populaarseks saanud kõikides Eesti erinevates nurkades, kus tantsurühmad tegutsevad. Ja seegi on vett pidav uudis, et tantsijad hea tuju kõvale janunevad teadmiste järele. Kust on pärit need tantsud? Kuidas meie juurde tulnud? Kuidas meid mõjutanud?

Iseolemise kindel tunne saab toitu pärimuskultuurist, väidavad folkloristidest teadlased. Praktikute tantsijad tunnetavad seda iga oma keha rakuga. Seetõttu on nad teoreetikute rikkamad ja soovivad oma rikkust heldelt jagada.

Me ju teame, et isegi tantsu vaatamine pakub elurõõmu: kaasakiskuv rütm innustab, hea õhkkond teeb hingamise kergemaks, tantsijate sõbralik olek kutsub soovijaid ühisesse tantsuringi. Tantsud ise on ju vanad simmanite, pulmade, küla tantsupidude valsid, polkad, reinlendrid, ingliskad ... Tuttavaid tantsusamme märkame teistegi rahvaste juures. Meile omapäraselt levitame sõprade hulgas. Head rõõmu teeb väliskülaliste püüe tabada eesti eripäraseid tantsusamme ja -seadeid. Üllatavalt palju leiame ka sarnasusi erinevate rahvaste muusikas ja kommetes.

Tants on rahvusvaheline suhtlemisviis ja ühine elutunnetus. Seda tõde soovib Võru pärimustantsu festivali toimikond seekordki kinnitada, hoolimata olukorrast maailmas, kui pole teada, palju neid väliskülalisi meie linna sel aastal saabuda võib.

Teame, et Võru pärimustantsu festival on linna suviste sündmuste kindel osa.

Juulikuul teisel nädalavahetusel ootame Võrru Eestimaalt kokku tulevaid tantsurühmi. Kui saatustlik olukord muutub, siis ka tantsuansambleid väljastpoolt meie riigipiiri.

Seegi on kinnistunud tõsiasi, et meie festivali põhiosa moodustavad kokkutulnud tantsuhuvilistest vaatajad, kes sulanduvad koos tantsurühmadega pidu pidama – tantsima õpitubades, tantsuorientumisel ja kõiksugu koostantsimistel.

Festivali hea tava kohaselt toimuvad esinejate rongkäik, kontserdid, võistumängimine lõõtspillidel, tänavatants, laul- ja juulalutuskäigud. Papa Kreutzwaldi õuepealne pärimusküla näitab meie esivanemate oskusi ja õpetab soovijaid neid kasutama; tutvustab väliskülaliste rahvakultuuri omapära. Ja nagu alati tantsitakse tantsutubades hommikust õhtuni. Kui jaksu on, siis hilise õõni.

Jalgu saab puhata kodukohavikutes ja filmiklubides.

Alanud on Eesti tantsurühmade registreerimine. Võrru tullakse esinema või lihtsalt uudistama ja võroke si ühisesse tantsuringi kaasama.

Sel aastal pakuvad silmailu mitmed Eesti rahvatantsuansambli etendused. Suurim neist on tantsijate ühistöö „Õnneotsija“. Lavastaja Andre Laine sõnul saab näha lugu, mis põhineb folkloorsetel tantsudel, laulumängudel, rahvakommetel ja mõnusal suulisel huumoril.

Olgu meil kõigil õnne taas festivalirõõmu nautida!

Võru pärimustantsu festivali toimikond

VEEBRUAR - MÄRTS 2021

18. veebruaril kell 19 Ugala Teatri etendus „VÕRKU PÜÜTUD“
Teatrisaalis. Piletid 9–18 € müügil Piletimaailmas.
Ray Cooney „Võrku püütud“ on pöörane komöödia. Lavastaja Tanel Jonas. Osades Margus Tabor, Vallo Kirs või Rait Õunapuu, Ilo-Ann Saarepera, Ringo Ramul või Oskar Punga, Triinu Meriste, Jaana Kena ja Andres Tabun.

2. märtsil kell 11 Kuressaare Teatri etendus „KES ON PUNAMÜTSIKE?“
Teatrisaalis. Piletid 4–9 € müügil Piletimaailmas ja Kandle kassas.
Charles Perrault ja vendade Grimmide muinasjutte ainetel. Lavastaja Aarne Mägi.
Mängivad Lee Trei (Eesti Noorsooteater), Tanel Ting ja Markus Habakukk.

6. märtsil kell 19 KAUNIMATE AASTATE VENNASKOND. Kaunimad 70ndad me elus
Teatrisaalis. Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja Kandle kassas.
Kaunimate Aastate Vennaskonna uus kontsertkava.

10. märtsil kell 19 Rakvere Teatri etendus „OI, JOHNNY“
Teatrisaalis.
Lavastaja Peeter Raudsepp. Osades Margus Grosnõi, Ülle Lichtfeldt, Anneli Rahkema, Eduard Salmistu, Madis Mäeorg, Märten Matsi ja Tarmo Tagamets. Komöödia seksuaalenamusest.

31. märtsil kell 19 Lõunamaa Kammerorkestri kontsert
Kontserdisaalis. Piletid 10 ja 5 € müügil 1 tund enne algust kohapeal.
Kavas B. Britten, Sinfonietta Op.1, J. Brahms, Serenade 1 Op.11 ja J.J. Restrepo, Suite del Mediterráneo (Vahemere süit).

1. aprillil kell 13 TEMUFI noortelavastus „U-TUBE“ ehk kuidas minust saaks youtuber?
Teatrisaalis. Piletid 14 € müügil Piletimaailmas.
Lavastaja Peep Maasik. Mängivad Kaarel Targo (Must Kast) ja Tanel Ting (Kuressaare Linnateater). xxp-p9x

Võru Linnagaleriis
kuni 26. märts 2021
E–R kella 15–19 ja Kandles toimuvate ürituste ajal

NÄITUS

100 m lapivaip - kingitus Eestimaa inimestelt Eesti Vabariigi 100 juubeliks
Sissepääs tasuta
Projekti eestvedajad: Meieselts Meroos ja Vastseliina Käsitööühing

Vana-Võromaa Kultuurikoja näitused

Katariina allee 11, Võru linn
Avatud: K–P 10.00–18.00
www.vorumuuseum.ee

- Talumööbli näitus „Mööbel tuli külla“.** Avatud 14. märtsini

Restauraatorite Enn Tedre ja Pille Suurna käe alt läbi käinud 19. ja 20. sajandist pärit mööbliesemed visandavad kujukalt mõisas ja kohalikus kirikuruumis nähtud eeskujusid. Koos saatetekstide ja eeskujufotodega avavad näitusel „Mööbel tuli külla“ olevad haruldased esemed käsitööoskusi ja ilumeelt, mis kujundasid meie taluinterjööre 19. ja 20. sajandil.

Näituse on koostanud Eesti Vabaõhumuuseumi teadur Liis Serk ning mööblirestauraatorid Enn Tedre ja Pille Suurna, kelle kogust eksponeeritud mööbliesemed pärinevad.

Algselt Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumi veskisse loodud näitus (2018) on varem olnud väljas Harjumaa muuseumis (2019), Eesti Vabaõhumuuseumis (2019), Alatskivi lossi palvelas (2020) ja Sangaste mõisa ringtallis (2020).
- Jaanika Bahvali savimaalide näitus.** Avatud 14. märtsini

Kunstnik Jaanika Bahvali sõnul on savi nagu hingav elusolend. Maa nahaks kutsutakse seda iidset materjali just sellepärast, et kõik, mis läheb savist läbi, saab uueks ja puhtaks. Kunstnik püüab savi valada nii, et kõik tema maalid sünniksid soojast ja positiivsest kohast, sest lisaks kõigele on savil ka energiat salvestavad omadused.

Jaanika Bahval hakkas maalikunstiga tegelema 2018. aastal, kuid savi jõudis tema ellu juba varem, kui ta sai savimaja omanikuks. Püüdes mitu aastat leida oma stiili ja väljendust, hakkas Bahval proovima saviga maalimist. Abstraktsed tööd tulevad erinevate savide ja pigmentide reageerimisest. Näitusel olevad savimaalid on harmoonilised, huvitava ja kutsuva tekstuuri ning kõnelevad vaatlejaga pigem õrnalt sosistades.

Jaanika Bahval kasutab oma töödes Saviukumaja seguist ja värve.

Lisainfo: Stella Möttus, Vana-Võromaa Kultuurikoja galerist
5599 9609, stella.mottus@wi.ee

STEDINGU MAJAS
Fr. R. Kreutzwaldi 15, Võru
L 13. märtsil kell 18.00

Ajatu muusika ansambel

Helikristallid

Tarmo Tabas – laul, raamtrumm, lüüra
Toivo Sõmer – lauto, seto kannel, lüüra
Aivar Täpsi – kristall-helikausid, Päikesegong

Meditatiivsed improvisatsioonid Eesti rahvakoraalide, regilaulude ja gregooriuse laulu teemadel.
Iidsed keelpillid ja müstilise kõlaga kristall-helikausid.

Pääsmed (5€ / 7€) müügil kohapeal
Kohvik avatud 2 tundi enne kontserdi algust.

Lisainfo: facebook.com/helikristallid

Õnnitleme veebruari juubilare!

95 Kladvia Gribova Loreida Purge Viktor Tuul 90 Mall Vilu Vaive Mürk Endel Punnak Lembit Timmo 85 Maimu Litspool Maria Lillipuu Laine Jõoger Aimu Toomik Laine Tanik Alli Tammo Kalju Paloots	80 Viivi Atspool Malle Hörrak Tamara Vvedens- kaja Tiiu Tiisler Maiga Leetjõe Johannes Kartsepp Aadu Pindmaa Sulev Lökk 75 Eha Orion Tiiu Repp Helve Taevik Maia Assor Ülo Kahr Villu Post Tarmo Tambets	Tõnu Oper 70 Küllil Hallop Mare Udras Edith Liivand Virve Naumova Evi Sabre Küllil Kasesalu Vaive Rätsepp Larissa Pisanaja Mari-Ann Kerstna Viire Taar Irina Taro Galina Plado Raimund Rätt Juri Naumov Vaino Koomer
---	--	---

*Märtsikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. märtsiks tel 785 0914 või sirje.randver@voru.ee
*Võru linnas oli 1.02.2021 seisuga 11 540 elanikku, neist mehi 5181 ja naisi 6359.

KRIISI JÄLGEDES

Tagasivaade koroonaviirusega seotud sündmustele, X osa

Jätub eelnenud Võru Linna Lehtedes ilmunud põgus kokkuvõtte koroonaviirusega seotud tähtsamatest sündmustest. Hiinas asu- vast Wuhani linnast 31. detsembril 2019 levima hakanud viirus on alates mullu kevadest teinud oma laastavat tööd ka meie koduõuel. Andnud läinud suvel veidi järele, naasis nakkuse teine laine sügisel veelgi tugevamana ning alates oktoobri lõpust hakkasid senised rekordnäitajad jõudsalt kasvama. Täna- seks on nakatunute suhtarv 100 000 inimese kohta Eestis mul- lu kevadega võrreldes kasvanud ligi kümnekordseks ja püsinud sel tasemel juba mitu kuud ning Ees- ti on tõusnud koroonaviirusega nakatumiselt Euroopa Liidu tipu- riikide sekka viiendaks.

Koroonaviiruse levik on üle Eesti laialdane ja intensiivne. Eriti murettekitav on haiglaravi vajavate inimeste arvu kasv kriitilise piiri lähedale, millega satub üha rohkem ohtu meditsiinilise abi osutamine tervikuna. Meenutuseks: kui ke- vadise "laine" tipphetkel aprillis oli haiglaravil korraga 153 inimest, siis praeguseks on see arv kasvanud ligi kolm korda.

Kogu maailmas oli lehe trükki- mineku ajal tuvastatud üle 108 mil- joni haigusjuhu (kuuga lisandus ligi 16 miljonit haigusjuhtu) ja re- gistreeritud ligi 2,4 miljonit surma- juhtu. Eestis oli alates 31. jaanua- rist kokku tehtud 842 494 esmast koroonaviiruse testi ning kinnita- tud vastavalt 52 416 haigusjuhtu ja 495 surmajuhtu (neist suur osa kahe viimase kuu jooksul).

Esmaspäev, 18. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 2659 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 265. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (128), Ida-Virumaale (45), Pärnumaale (20) ja Tartumaale (18). Võrumaale lisandub seitse uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 592,02. Terviseameti jälgimisel on üle 26 800 inimese. Haiglas viibib 424 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 45 patsienti. Sureb kaheksa koroonaviirusega nakatunud inimest. Kokku on Eestis surnud 333 koroonaviirusega nakatunud inimest.

Teisipäev, 19. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5254 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 600. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (318), Ida-Virumaale (82), Tartumaale (44), Pärnumaale (43) ja Võrumaale (25). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 601,82. Terviseameti jälgi- misel on üle 27 000 inimese. Haiglas viibib 421 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 44 patsienti. **Sureb 11 koroonaviirusega nakatunud inimest.**
- Eesti Vabariigi valitsus kiidab kabi- netinõupidamisel heaks kultuuri- ministri Tõnis Lukase ettepaneku lubada erandina korraldada tervisea- meti juhiste järgimisel kuus Esulop- peti suusamaratonide sarja kuuluvat etappi kui ühiskondliku või riikliku huviga üritusi.
- Tartu ülikooli koroonaviiruse levi- muse seireuuringu värskeimatest andmetest selgub, et viimase kuuga on nakatunute arv Eestis kahekor- distunud, viirus levib kõigis maakon- dades ja suurenenud on nende hulk, kes pärast arvatavat kokkupuudet nakatunuga oma käitumist kuidagi ei muuda.

Kolmapäev, 20. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4997 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 603. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (302), Pärnumaale (92), Ida-Virumaale (86) ja Tartumaale (43). Võrumaale lisandub 10 posi- tiivset tulemust. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 594,22. Terviseameti jälgimisel on üle 25 800 inimese. Haiglas viibib 406 COVID-19 patsienti, nendest

intensiivravi vajab 44 patsienti. Sureb viis koroonaviirusega nakatunud inimest.

- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 20 478 inimesele.**

Neljapäev, 21. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5260 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste oli 669. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (293), Ida-Virumaale (117), Tartumaale (62), Pärnumaale (49), Valgamaale (28) ja Võrumaale (20). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 561,64. Terviseameti jälgimisel on üle 26 600 inimese. Haiglas viibib 401 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 45 patsienti. Ööpäeva jooksul sureb viis koroonaviirusega nakatunud inimest.

Reede, 22. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4617 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 490. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (279), Ida-Virumaale (66), Tartumaale (45), Pärnumaale (21), Valgamaale (17) ja Võrumaale (11). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 539,51. Terviseameti jälgimisel on üle 27 400 inimese. Haiglas viibib 405 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 46 patsienti. Sureb neli koroonaviirusega nakatunud inimest.

Laupäev, 23. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4968 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 487. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (274), Ida-Virumaale (84), Tartumaale (39), Pärnumaale (22) ja Võrumaale (15). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 534,4. Haiglas viibib 391 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 45 patsienti. Sureb 10 koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 25 704 inimesele.**

Pühapäev, 24. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4568 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 532. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (196), Ida-Virumaale (113), Tartumaale (66), Pärnumaale (45), Valgamaale (19), Jõgevamaale (18) ja Võrumaale (15). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 542,4. Haiglas viibib 404 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 45 patsienti. Sureb kaheksa koroonaviirusega nakatunud inimest.

Esmaspäev, 25. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 3099 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 259. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (122), Tartumaale (36), Ida-Virumaale (32), Pärnumaale (29) ja Võrumaale (9). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 540,0. Terviseameti jälgimisel on üle 28 300 inimese. Haiglas viibib 417 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 45 patsienti. Sureb seitse koroonaviirusega nakatunud inimest.

Teisipäev, 26. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4840 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 357. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (201), Ida-Virumaale lisandub (46), Pärnumaale (31) ja Tartumaale (26). Võrumaale lisandub viis uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 541,6. Terviseameti jälgi- misel on üle 28 100 inimese. Haiglas viibib 409 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 41 patsienti. Sureb üheksa koroonaviiru- sega nakatunud inimest.

Kolmapäev, 27. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 6010 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste oli 636. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (292), Ida-Virumaale (117), Tartumaale (53), Pärnumaale (42) ja **Võrumaale (34)**. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 525,4. Terviseameti jälgi- misel on üle 28 300 inimese. Haiglas viibib 392 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 39 patsienti. Sureb kuus koroonaviiru- sega nakatunud inimest.

Neljapäev, 28. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5326 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 690. Enim uusi positiivseid testitule- musu laekub Harjumaale (383), Pärnumaale (74), Tartumaale (54), Ida-Virumaale (40) ja Viljandimaale (30). Võrumaale lisandub seitse uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 529,8. **Terviseameti jälgimisel on üle 29 500 inimese.** Haiglas on 379 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 39 patsienti. Sureb kaheksa koroonaviirusega nakatunud inimest. Kokku on Eestis surnud 406 koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud kokku 31 629, kaks doosi on saanud 6214 inimest.**

Reede, 29. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 6098 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 691. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (266), Ida-Virumaale (154), Tartumaale (58), Pärnumaale (47) ja **Võrumaale (45)**. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 547,3. **Terviseameti jälgi- misel on üle 30 500 inimese.** Haiglas viibib 409 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 43 patsienti. Sureb kolm koroonaviiru- sega nakatunud inimest.

Laupäev, 30. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4558 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 405. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (197), Tartumaale (48), Ida-Virumaale (34) ja Pärnu- maale (31). Võrumaale lisandub seitse uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 531,5. Haiglas viibib 404 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 42 patsienti. Sureb kaks koroonaviirusega nakatunud inimest.

Pühapäev, 31. jaanuar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 3696 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 468. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (209), Ida-Virumaale (77) ja Tartumaale (59). Võrumaale lisandub seitse uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 536,8. Haiglas viibib 408 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 37 patsienti. Sureb kaheksa koroo- naviirusega nakatunud inimest.

Esmaspäev, 1. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 3121 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 367. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (138), Ida-Virumaale (55), Tartumaale (41), Pärnumaale (29), Järvamaale (22) ja Võrumaale (16). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 544,6. **Terviseameti jälgimisel on üle 31 900 inimese.** Haiglas viibib 418 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 38 patsienti. Sureb kolm koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 28 186 inime- sele, kaks doosi on saanud 10 408 inimest.**

Teisipäev, 2. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4592 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 467. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (253), Ida-Virumaale (65) ja Saaremaale (29). Võrumaale lisandub kaks uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 529,9. Terviseameti jälgimisel on üle 31 300 inimese. Haiglas viibib 410 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 31 patsienti. Sureb kaks koroonaviirusega nakatunud inimest.

Kolmapäev, 3. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5920 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 688. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (332), Tartumaale (97), Ida-Virumaale (79), Pärnumaale (43) ja Võrumaale (19). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 536,1. Terviseameti jälgimisel on üle 31 800 inimese. Haiglas viibib 405 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 33 patsienti. Sureb üheksa koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 30 158 inime- sele, kaks doosi on saanud 12 842 inimest.**

Üle Eesti hakkavad kehtima ühetaolised COVID-19 piirangud:

- Toitlustus- ja meelelahutuskohad on kohapeal viibimiseks avatud kuni kella 21ni õhtul. Toitlustus- ja meelelahutusasutustes võivad koos viibida maksimaalselt kuueliikmelised grupid.
- Kinodes, teatrites, kontsertidel ja teistes avalike üritustega kohtades kehtib stationsaar- sete istekohtadega siseruumis 50 protsendi täituvuse nõue.

Inimesed peavad istuma haju- tatult.

- Üritusi, avalikke koosolekuid tohib korraldada vaid siseruu- mides, kus külastajatele saab tagada nummerdatud istekohad. Õiseid üritusi lubatud korraldada ei ole, üritused peavad lõppema kell 21.
- Sportimisel ja huvitegevuse andmisel tuleb lähtuda sellest, kas tegevus on liigitatud kontakt- seks või mittekontaktseks. Loetelu on leitav terviseameti korraldusest veebilehel kriis.ee.
- Kontaktsete ja kõrge viiruse- leviku riskiga tegevuste puhul lähtuda 2+2 reeglist ning sellest, et ruumi täitumus ei tohi olla üle 50 protsendi. Mittekontaktse ja madala riskiga tegevusi tohib läbi viia 10+1 rühmas. Täpsema info leiab veebilehelt kriis.ee.

Neljapäev, 4. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5167 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 673. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (288), Pärnumaale (107), Ida-Virumaale (84) ja Tartu- maale (50). Võrumaale lisandub 12 uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 536,3. Haiglas viibib 413 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 33 patsienti. Sureb kümme koroonaviirusega nakatunud inimest.

Reede, 5. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5205 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 596. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (305), Ida-Virumaale (107), Tartumaale (40), Pärnumaale (33) ja Võrumaale (18). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 544. Haiglas viibib 412 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 36 patsienti. Sureb neli koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 33 927 inime- sele, kaks doosi on saanud 15 871 inimest.**

Laupäev, 6. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5544 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 589. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (257), Ida-Virumaale (95), Tartumaale (65) ja Pärnu- maale (59). Võrumaale lisandub 15 uut positiivset tulemust. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 551,8. Haiglas viibib 417 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 33 patsienti. Sureb üheksa koroonaviirusega nakatunud inimest. Kokku on Eestis surnud 456 koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 35 492 inimesele, kaks doosi on saanud 17 376 inimest.**

Pühapäev, 7. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4025 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 417. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (202), Ida-Virumaale (56) ja Tartumaale (38). Võrumaale lisandub 13 uut positiivset testi- tulemust. Viimase 14 päeva haiges- tumus 100 000 inimese kohta on 543,1. Haiglas viibib 425 COVID-19 patsienti, nendest intensiivravi vajab 33 patsienti. Sureb viis koroonaviiru- sega nakatunud inimest.

Esmaspäev, 8. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 3039 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 339. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (169), Tartumaale (35), Pärnumaale (34) ja Ida-Virumaale (33). Võrumaale lisandub 12 uut posi- tiivset tulemust. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 549,2. **Haiglas viibib uus rekord- arv ehk 433 COVID-19 patsienti,** nendest intensiivravi vajab 31 patsienti. Sureb viis koroonaviirusega nakatunud inimest.

Teisipäev, 9. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5141 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 542. Enim uusi

positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (265), Tartumaale (48), Ida-Virumaale (44) ja Pärnumaale (33). Võrumaale lisandub 11 uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 563,1. **Haiglas viibib uus rekord- arv, 444 COVID-19 patsienti,** nendest intensiivravi vajab 30 patsienti. Sureb kaheksa koroo- naviirusega nakatunud inimest.

Kolmapäev, 10. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5810 koroonaviiruse testi, neist esma- seid positiivseid teste oli 798 ehk 13,7% testide koguarvust. Enim uusi positiivseid testitulemusi lisandub Harjumaale (393), Ida-Virumaale (144), Tartumaale (63) ja Pärnu- maale (33). Võrumaale lisandub 11 uut nakkusjuhtu. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 575,2. Terviseameti jälgimisel on üle 21 100 inimese. **Haiglas viibib uus rekordarv, 449 COVID-19 patsienti,** nendest intensiivravi vajab 34 patsienti. Sureb kolm koroo- naviirusega nakatunud inimest.

Neljapäev, 11. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5754 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 677. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (321), Ida-Vi- rumaaale (106), Tartumaale (44), Pärnumaale (37) ja **Võrumaale (26)**. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 574,3. Tervise- ameti jälgimisel on üle 22 900 inimese. **Haiglas viibib uus rekordarv, 455 COVID-19 patsienti,** nendest inten- siivravi vajab 32 patsienti. Sureb kolm koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 41 731 inimesele, kaks doosi on saanud 20 026 inimest.**

Reede, 12. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5513 koroonaviiruse testi, neist esma- seid positiivseid teste on 717 ehk 13% testide koguarvust. Enim uusi positiivseid testitulemusi laekub Harjumaale (306), Ida-Virumaale (97), Tartumaale (72), Pärnumaale (35), Järvamaale (31), Saaremaale (27), Raplamaale (26) ja Võrumaale (23). Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 576,1. Terviseameti jälgimisel on üle 22 800 inimese. Haiglas viibib 451 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 30 patsienti. Sureb kuus koroonaviirusega nakatunud inimest.

Laupäev, 13. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 5220 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 760 **ehk 14,6% testide koguarvust.** Enim uusi posi- tiivseid testitulemusi laekub Harju- maale (410), Ida-Virumaale (49), Tartumaale (41) ning Pärnu- ja Saare- maale (38). Võrumaale lisandub 25 uut positiivset tulemust. Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on 603. Haiglas viibib 452 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 33 patsienti. Sureb viis koroonaviirusega nakatunud inimest.
- Eestis on COVID-19 vastu vaktsi- neerimisi tehtud 46 020 inime- sele, kaks doosi on saanud 22 126 inimest.**

Pühapäev, 14. veebruar

- Ööpäevaga analüüsitakse Eestis 4910 koroonaviiruse testi, neist esmaseid positiivseid teste on 667 ehk 13,6% testide koguarvust. Enim uusi posi- tiivseid testitulemusi laekub Harju- maale (302), Ida-Virumaale (102), Tartumaale (67), Saaremaale (37), Lääne-Virumaale (30) ja Võrumaale (21). **Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta tõuseb uue rekordtähseni – 622,81. Haiglas viibib uus rekordarv ehk 476 COVID-19 patsienti, nendest inten- siivravi vajab 35 patsienti.** Sureb neli koroonaviirusega nakatunud inimest. Kokku on Eestis surnud 495 koroo- naviirusega nakatunud inimest.
- COVID-19 vastu vaktsineerimisi on tehtud 46 152 inimesele, kellest 22 284 inimest on saanud mõlemad doosid.**
- Eesti on tõusnud koroonaviirusega nakatumiselt Euroopa Liidu tipu- riikide sekka viiendaks, ületades EL keskmist näitajat (359 nakatunut 100 000 elaniku kohta) peaaegu kaks korda.